

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย

พจนา ทรัพย์สกุลเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2541

ISBN 974-661-364-2

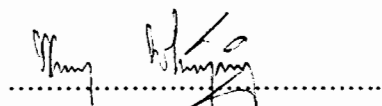
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

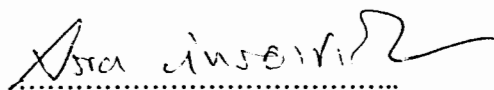
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ต่อสถาบันครอบครัวไทย

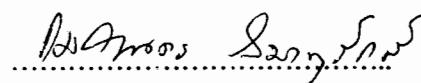
พจนนา ทรัพย์สกุลเจริญ

ผู้วิจัย

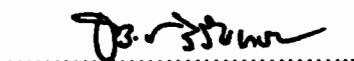
จรรยา ภัทรอาชาชัย Sc.D.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กมลเนตร โอฆานุรักษ์ Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

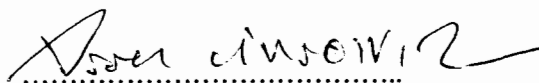

อศุลย์ วิริยเวชกุล ราชบัณฑิต,

พ.บ., น.บ., F.R.C.P.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

จรรยา ภัทรอาชาชัย Sc.D.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาชีวสถิติ

คณะสาธารณสุขศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

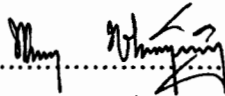
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ต่อสถาบันครอบครัวไทย

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตร

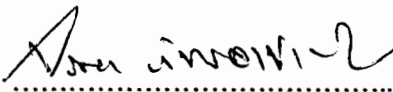
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา

วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2541

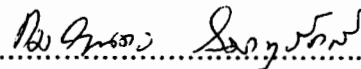
พจนา ทรัพย์สกุลเจริญ

ผู้วิจัย

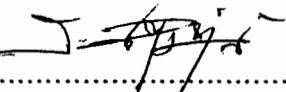
จรรยา ภัทรอาชาชัย Sc.D.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

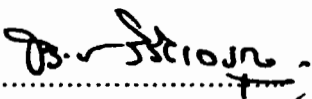
กมลเนตร โอชานูรักษ์ Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สมพจน์ จันทรเที่ยง M.S. in Ed

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

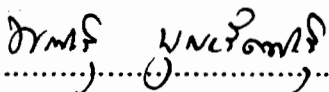

อศุลย์ วิริยเวชกุล ราชบัณฑิต,

พ.บ., น.บ., F.R.C.P.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พรพันธุ์ บุญรัตพันธ์ พ.บ., M.P.H.,

M.S.H. (Epidemiology), อ.ว.(เวชศาสตร์ป้องกัน)

คณบดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างค้ำจุนของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา ภัทรราชาชัย รองศาสตราจารย์ กมลเนตร โอนามุรักษ์ และคุณสมพจน์ จันทร์เทียง ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด ทุนการวิจัยบางส่วนได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ โรงเรียนเทพสถิตา โรงเรียนมคินทรเคชา (สิงห์ สิงหเสนี) โรงเรียนบางกะปิ และ โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี นอกจากนี้ขอขอบคุณ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในภาควิชาชีวิตวิถี รวมทั้งเพื่อนๆ ตลอดจนผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

พจนา ทรัพย์สกุลเจริญ

3836008 : สาขาวิชา: ชีวสถิติ ; วท.ม. (ชีวสถิติ)

ศัพท์สำคัญ : ทักษะคิด / วัยรุ่น / ครอบครัว

พจนานุกรมศัพท์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย (FACTORS RELATED TO THE ATTITUDE THAI FAMILY IN JUNIOR HIGH SCHOOL) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : จรรยา ภัทรอาชาชัย Sc.D., กมลเนตร โอฆานุรักษ์ Ph.D. 85 หน้า. ISBN 974-661-364-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทยและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีความเที่ยงเท่ากับ 0.84 ในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร สังกัดกองการมัธยมศึกษา ตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 706 คน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้การทดสอบไคสแควร์ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงบวก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการทดสอบไคสแควร์ ได้แก่ เพศ วิธีเดินทางไป-กลับ โรงเรียน ลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน และความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าสามารถจัดกลุ่มปัจจัย(ตัวแปรอิสระ)จำนวน 21 ปัจจัย ได้เป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ ภูมิหลังของบิดามารดา ข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และความสัมพันธ์ในครอบครัว และนำองค์ประกอบที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัวโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น พบว่าองค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3836008 : MAJOR : BIostatistics ; M.Sc. (BIostatistics)

KEY WORD : ATTITUDE / ADOLESCENCE / FAMILY

POJJANA SUPSAKULJAROEN : FACTORS RELATED TO THE ATTITUDE
THAI FAMILY IN JUNIOR HIGH SCHOOL. THESIS ADVISOR : JUNYA PATTARA-
ARCHACHAI, Sc.D. KAMOLNETR OKANURAK, Ph.D. 85 p. ISBN 974-661-364-2

The objectives of this research were to describe adolescents' attitude toward their families and to determine factors related to their attitude. The study used a structured questionnaire with reliability of 0.84 to collect data. The subjects were 706 students in junior high school in Bangkapi District, Bangkok Metropolis. The analysis methods were chi-square test, factor analysis and multiple regression.

The results showed that most students had positive attitude toward their families. Eleven factors were significantly related to the students' attitude at the 0.05 level by using chi-square test. These were sex, how to go to school, area of house, close friend, marital status of parents, father's and mother's education, father's and mother's job, time spent with parents, frequency of doing activity with parents, number of meals eaten with parents and frequency of visiting grandparents. The factor analysis showed that 3 factors could be extracted from 21 variables. The three factors which were significantly related to attitude were background of parents, general characteristics of the students and relationship in family.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	2
2. ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 ทศนคติ.....	3
2.2 วัยรุ่นและความต้องการของวัยรุ่น.....	4
2.3 ความหมายและประเภทของครอบครัว.....	6
2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	7
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา.....	8
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
3. วิธีการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	12
3.2 ประชากรและตัวอย่าง.....	12
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	14
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	15
3.5 การทดสอบเครื่องมือ.....	15
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	16
3.7 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย	
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	21
4.2 ทักษะของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อสถาบันครอบครัวไทย...	27
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับทัศนคติต่อครอบครัว.....	29
4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อ ครอบครัว.....	34
4.5 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สกัดได้กับทัศนคติต่อครอบครัวโดยการ วิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น.....	42
5. อภิปราย	
5.1 อภิปรายผลการวิจัย.....	53
5.2 อภิปรายสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	56
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	58
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	60
เอกสารอ้างอิง.....	61
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	65
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	73
ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์อำนาจการจำแนกรายชื่อ (ส่วนที่สนใจคือครอบครัว).....	16
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล.....	22
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามลักษณะข้อมูลทางด้านครอบครัว.....	24
ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	25
ตารางที่ 5 นักเรียนจำแนกตามทัศนคติต่อครอบครัว.....	28
ตารางที่ 6 นักเรียนจำแนกตามทัศนคติรวมต่อครอบครัว.....	28
ตารางที่ 7 ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามทัศนคติต่อครอบครัวกับตัวแปรต่างๆ และผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับทัศนคติต่อครอบครัว.....	30
ตารางที่ 8 ผลการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธี Principal Component Analysis.....	35
ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับอาชีพของบิดา และระดับการศึกษาของมารดากับอาชีพของมารดา.....	37
ตารางที่ 10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าความแปรปรวนร่วมกันในแต่ละองค์ประกอบ.....	39
ตารางที่ 11 แสดงสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ.....	40
ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่ามาตรฐานของแต่ละตัวแปร.....	41
ตารางที่ 13 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยของทัศนคติต่อครอบครัว.....	42
ตารางที่ 14 คะแนนทัศนคติต่อครอบครัวจำแนกตามกลุ่มคะแนนภูมิหลังของบิดามารดา คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	44
ตารางที่ 15 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนภูมิหลังที่ดีของบิดามารดา.....	45
ตารางที่ 16 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ดีรายบุคคล.....	46
ตารางที่ 17 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว.....	47
ตารางที่ 18 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนภูมิหลังที่ไม่ดีของบิดามารดา.....	49
ตารางที่ 19 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ไม่ดีรายบุคคล.....	50
ตารางที่ 20 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว.....	51

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 Normal Probability (P-P) Plot ของค่า Standard residual.....	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเปลี่ยนจากสังคมเก่าซึ่งเป็นแบบง่าย ๆ มาสู่สังคมสมัยใหม่ที่มีโครงสร้าง สลับซับซ้อน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีต่าง ๆ การคมนาคมติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ตลอดจนวิชาการด้านต่าง ๆ มากขึ้น การที่สังคมมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและรวดเร็ว มีผลทำให้คนในสังคมต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีผลทำให้บางคนสามารถปรับตัวได้และบางคนอาจไม่สามารถปรับตัวให้เข้า กับสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ ได้(1) ถ้าสามารถปรับตัวได้จะทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นไป อย่างราบรื่น แต่ถ้าหากไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมอาจมีปัญหาได้

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุดหน่วยหนึ่งของสังคม เพราะ ครอบครัวคือสถานที่แห่งแรกที่จะช่วยให้คนได้เรียนรู้วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคม ครอบครัว มีอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของเด็กทุกด้านและในทุกระดับอายุ โดยเฉพาะต่อวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระอย่างมาก ซึ่งอาจเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง จิตใจควบคุมได้ด้วย ครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องมีความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติและ ความต้องการของวัยรุ่น เช่น ต้องการความรัก ความเป็นอิสระ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความ ต้องการของวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม(2) วัยรุ่นจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานสภาพครอบครัวของวัยรุ่นเอง ถ้าวัยรุ่นอยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานสภาพ ครอบครัวที่ดี พ่อแม่มีเวลาให้กับลูกเพียงพอ จะผลทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเรียนรู้ข้อดีข้อเสียของคน และสังคม ซึ่งจะทำให้เป็นผู้ที่มีพื้นฐานจิตใจที่ดี มีความมั่นใจที่จะอยู่ในสังคม และสามารถปรับตัว ให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดีกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานสภาพครอบครัวที่ไม่ดี ครอบครัวขาดความอบอุ่น หรือพ่อแม่มีความเข้มงวดเกินไป หรือครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่(3)

ครอบครัวในปัจจุบันส่วนใหญ่มีลักษณะที่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยพ่อแม่ และลูกเท่านั้น ปัญหาที่มักจะเผชิญอยู่ในครอบครัวประเภทนี้ โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ในเมือง คือ การที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูก กล่าวคือ ตอนเช้าต่างคนก็ต่างรีบออกจากบ้านเพื่อไปทำงาน หรือไปเรียนหนังสือ กว่าจะกลับบ้านก็เป็นเวลาเย็น โอกาสที่จะได้พบปะสนทนากันก็มักจะเป็นวันหยุดเท่านั้น แต่ถ้าเป็นพ่อแม่ที่มีกิจกรรมอื่นก็จะทำให้ลูกยิ่งต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น(4) ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.ศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อสถาบันครอบครัวไทย
- 2.ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ครอบคลุมเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

- 2.1 ทักษะคิด
- 2.2 วัยรุ่นและความต้องการของวัยรุ่น
- 2.3 ความหมายและประเภทของครอบครัว
- 2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ทักษะคิด

การให้ความหมายของทักษะคิด หรือเจตคติ นั้น นักจิตวิทยาได้ให้นิยามหรือความหมายแตกต่างกันในแง่มุมต่างๆ เช่น

Newcomb(5) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ทักษะคิดที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับ ทักษะคิดของบุคคลนั้นอาจแสดงออกมาได้ทางพฤติกรรมซึ่งแสดงออกมาในสองลักษณะคือ พึงพอใจหรือชอบ อันเป็นเหตุให้บุคคลนั้นพอใจ อยากริ่ลั้ลัดสิ่งนั้นๆ เรียกว่า ทักษะคิดเชิงบวก (Positive Attitude) กับทักษะคิดอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงออกมาในรูปของความไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ทำให้บุคคลเกิดความชิงชัง ไม่อยากเข้าริ่ลั้ลัดสิ่งนั้นๆ เรียกว่าทักษะคิดเชิงลบ (Negative Attitude)

Norman L. Mun(6) กล่าวว่า ทักษะคิด คือ ความรู้ริ่ลั้ลัดและความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบันและข้อเสนอใดๆ ในทางที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรม

ทิตยา สุวรรณชญ และคนอื่นๆ(7) กล่าวว่า ทักษะคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ทักษะคิดนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

จะเร็วหรือช้าแล้วแต่นิสัยของทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ ซึ่งตัวการที่จะกระทำให้ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้มากและเร็วคือสิ่งแวดล้อม

Carter V. Good(8) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึงแนวโน้มและท่าทีที่มีต่อสิ่งหนึ่ง สถานการณ์หนึ่งหรือค่านิยมหนึ่ง โดยปกติจะมีความรู้สึกและอารมณ์เกี่ยวข้องกับอยู่ในความเห็นนั้น ทัศนคติสังเกตไม่ได้โดยตรง แต่อาจจะสังเกตได้จากพฤติกรรมทั้งที่เป็นวาจาและท่าทาง

ประภาเพ็ญ สุวรรณ(9) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกซึ่งบ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือกล่าวได้ว่า ทัศนคติคือ ความคิดเห็นที่ถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ทำให้บุคคลพร้อมที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยให้เกิดทัศนคติและเป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคล

โสภา ชูพิกุลชัย(10) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็นและความจริง ซึ่งเป็นการประเมินค่าทั้งทางบวกและทางลบ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ(11) กล่าวว่า ทัศนคติหมายถึง สภาพจิตใจหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ใครแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเป็นที่ปรากฏต่อบุคคลหรือสาธารณชนก็ตาม ล้วนเป็นการกระทำอันเกิดจากทัศนคติที่มีอยู่ทั้งสิ้น

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติ คือความโน้มเอียงของความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่พร้อมจะยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล สิ่งของ หรืออื่น ๆ และทัศนคดียังมีส่วนที่จะส่งผลให้คนเราแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาด้วย

2.2 วัยรุ่นและความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่น(12) เป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็ก ไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว ซึ่งก็ไม้อาจจะกำหนดลงไปให้แน่นอนว่าควรจะสิ้นสุดเมื่อใด แต่ก็พอจะกำหนดได้จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ แบ่งเป็นระยะต่างๆ คือ

1. ก่อนวัยรุ่น (Pre-adolescence) ระหว่างอายุ 10-12 ปี
2. วัยแรกรุ่น (Early adolescence) ระหว่างอายุ 13-16 ปี

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) ระหว่างอายุ 17-21 ปี

แพทย์หญิงวินัดดา ปิยะศิลป์(3) กล่าวว่า ระยะเวลาวัยนี้ เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างเด็กกับวัยรุ่นผู้ใหญ่ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า adolescence ซึ่งหมายถึง กระบวนการงอกงามพ้นจากความเป็นเด็ก ระยะเวลาตรงกับช่วงอายุ 10-19 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุด มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การงาน ค้นหาอุดมคติในชีวิต ฯลฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. วัยแรกเริ่ม เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ เป็นระยะเวลาสั้นประมาณสองปี และมักอยู่ในช่วงอายุ 10-13 ปี โดยจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปยังจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่าย

2. วัยรุ่นตอนกลาง เป็นช่วงที่วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณอายุ 14-16 ปี มีความคิดที่ลึกซึ้ง (abstract) จึงหันมาไม่หาอุดมการณ์และหาเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามเอาชนะความรู้สึกลึกลับเล็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะทำพ่อกับแม่

3. วัยรุ่นตอนปลาย จะอยู่ในช่วงอายุ 17-19 ปี เป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพ ตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเป็นช่วงเวลาที่会有ความผูกพันแน่นแฟ้น (intimacy) กับเพื่อนต่างเพศ สภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่ และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมาย

ความต้องการของวัยรุ่น

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการแตกต่างกัน แต่มักจะคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะในวัยรุ่น คือความต้องการในสิ่งต่อไปนี้(3)

1. ความรักและความห่วงใย
2. เป็นอิสระ อยากทำอะไรได้ด้วยตัวของตัวเอง อยากทำในสิ่งที่ตัวเองคิดแล้วว่าดี อยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยากทำตัวห่างจากพ่อแม่ ห่างจากคำสั่ง
3. ต้องการเป็นตัวของตัวเอง บางส่วนเป็นความอยากที่จะมีอิสระ อีกส่วนหนึ่งเป็นความต้องการเป็นที่ยอมรับในสิ่งที่มาจากตัวของตัวเขา
4. อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง การสนับสนุนส่งเสริมเด็กให้คงสภาพอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง และได้มีโอกาสทดลองสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ในขอบเขตที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นตามวัย จะทำให้เด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นด้วยความภาคภูมิใจที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ต่างๆ มาบ้าง
5. เพื่อน การคบเพื่อน เป็นเรื่องจำเป็น และเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากสำหรับชีวิตวัยรุ่น เพราะการมีเพื่อนจะช่วยทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกว่าตนเองมีพรรคพวกที่จะเข้ากลุ่มด้วย มีความรู้สึกลึก

เป็นที่ยอมรับและมีความเป็นส่วนร่วมของกลุ่ม ทำให้มาเสริมความเข้มแข็ง มั่นใจ และมีอำนาจมากขึ้น

6. ความถูกต้อง ความยุติธรรม

7. ต้องการความงดงามทางร่างกาย ไม่ว่าจะวัยรุ่นหญิงหรือชายก็จะมีความรู้สึกต้องการให้คนรอบข้างชื่นชมเกี่ยวกับรูปลักษณ์ภายนอกของตน สมเพศ สมวัย

8. ความตื่นเต้น ทำทาย ความต้องการหาประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ไม่ชอบความจำเจซ้ำซาก

9. ต้องการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน ของกลุ่มเพื่อน

2.3 ความหมายและประเภทของครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

ครอบครัว(13) เป็นสถาบันขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ที่เป็นองค์ประกอบหลักของสังคมและประเทศชาติ ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์สังคม ครอบครัวผูกพันไปด้วยความรัก ความเข้าใจระหว่างพ่อ แม่ ลูก หรือพี่น้อง อันก่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่น ห่วงใยเอื้ออาทรกัน จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีความเห็นอกเห็นใจ(14) มีความเข้าใจซึ่งกันและกันในทุกๆ ด้าน

สถาบันครอบครัว(15) เป็นสถาบันแรกที่จะช่วยให้มนุษย์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม สังคมที่ดีควรมีสมาชิกที่ดีอยู่ร่วมกันด้วย ดังนั้นความสำคัญที่จะทำให้บ้านเมืองมีความเจริญที่แท้จริงนั้น สมาชิกของสังคมทุกคนควรให้ความสำคัญของครอบครัวเป็นหลัก

สถาบันครอบครัว(16) เป็นหน่วยทางสังคมหน่วยเล็กๆ และหน่วยแรกที่มีความอบอุ่นสูง ครอบครัวอุดมไปด้วยความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ พุ่มพัก ทะนุถนอม สมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนทำหน้าที่ถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมให้แก่สมาชิก

ประเภทของครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้(12)

1. ครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยสามี ภรรยาและลูก (อาจจะเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้) เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ครอบครัวแบบนี้มีข้อดีที่

มีความเป็นอิสระ แต่อย่างไรก็ตามการห่างเหินจากญาติพี่น้องในบางครั้งอาจจะทำให้เกิดความ
ว้าเหว่ และขาดความอบอุ่นได้

2. ครอบครัวขยาย (extended family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยว
(nuclear family) และญาติพี่น้อง (เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ป้า ลุง อา น้า เป็นต้น) อาจจะอยู่ภายใต้หลังคา
เดียวกัน หรือเขตบ้านเดียวกัน โดยอาจจะปลูกบ้านอยู่ใกล้ติดกัน แม้จะแต่งงานแล้วก็ตาม ครอบครัว
แบบนี้มีสมาชิกมากจึงเกิดความอบอุ่น แต่ขาดความเป็นอิสระเพราะสมาชิกอาวุโสสูงสุดจะทำ
หน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว เช่น ปู่หรือตา ทำหน้าที่ดูแลความทุกข์สุขของสมาชิกในครัวเรือน
ครอบครัวแบบนี้เป็นระบบที่ญาติพี่น้องมีความรักใคร่ผูกพันกันมาก ซึ่งมักจะพบเห็นในชุมชนบท
ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร

นอกจากนี้ รศ.พญ.นิตยา คชภักดี(17) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ครอบครัวในยุคนี้ว่า โครง
สร้างครอบครัวในปัจจุบันเปลี่ยนไปมาก จากที่เคยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันไม่ว่าในเรื่องของ
อารมณ์ จิตใจ การช่วยเหลือในเรื่องของเศรษฐกิจ กฎหมาย หรือทางสายเลือด ก็กลายมาเป็นครอบครัว
ที่คนในครอบครัวต่างคนต่างอยู่แบบโคกเคี้ยว การร่วมทุกข์ร่วมสุขน้อยลง เมื่อเกิดความเหงา
หงอยก็ออกไปหากิจกรรมอื่นๆ นอกบ้าน หรือไม่ก็หันไปพึ่งพาสาเสพติด กลายเป็นครอบครัวอ่อน
แอ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอีกมาก

2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

กมลมา แสงสีทอง(18) กล่าวว่า ถ้าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีลักษณะเป็นความ
ปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกัน ก็นับว่าเป็นลักษณะสัมพันธ์ภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือมี
ความรู้สึกที่เป็นอริต่อกัน ถือว่าเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่ดีภายในครอบครัว

Weiss(19) กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวไว้ว่าประกอบด้วย
ปัจจัยต่อไปนี้คือ

1. ความใกล้ชิดสนิทสนม ทำให้บุคคลมีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งบุคคลในครอบครัว
มักมีให้แก่กัน

2. มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข่าวสาร ความคิด ความชื่นชมซึ่งกันและกัน

3. พฤติกรรมในการดูแลรับผิดชอบ เช่น บิดามารดาดูแลบุตรที่เจ็บป่วย บุตรเมื่อโตขึ้นดูแล
บิดามารดาที่เจ็บป่วยหรือสูงอายุ ผู้ที่แข็งแรงกว่าดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่า เป็นต้น

4. การยอมรับซึ่งกันและกัน เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีความสามารถกระทำการต่างๆ ตามความเหมาะสม การยอมรับจะทำให้ผู้ได้รับเกิดความมั่นใจ

นอกจากนี้ อังฉรา พุ่มมณีกร(20) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสร้างบุคลิกภาพที่สมบูรณ์และสุขภาพจิตที่ดีให้แก่เด็ก โดยบิดามารดาเป็นหลักสำคัญ ถ้าบิดามารดารู้รักใคร่กันดีก็ย่อมนับถือกัน ทั้งบิดาและมารดาต่างก็รักลูก เด็กก็จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีความสุข แต่ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกไม่เป็นไปอย่างราบรื่น บิดามารดาไม่ปรองดองกัน ทำให้ลูกขาดความมั่นคงทางจิตใจ มีความยากลำบากในการปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนอาจเป็นเด็กที่มองโลกในแง่ร้ายได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

เพศ

เมื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีกว่านักเรียนวัยรุ่นชาย (21) (22) มีการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียน พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นชาย (23) นอกจากนี้นักเรียนวัยรุ่นหญิงยังมีการรับรู้การสื่อสารเชิงบวกในครอบครัวมากกว่านักเรียนวัยรุ่นชายอีกด้วย (24)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา

Larry Shayne Humpries (25) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนกับโครงสร้างของครอบครัว พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน มีพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง จะเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ในโรงเรียน

ประเภทของครอบครัว

Gregory Earl Kennedy (26) ศึกษาถึงความร่วมมือกันในครอบครัวและความเครียดของนักเรียนที่มาจากครอบครัว 3 ประเภท พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวผสม (blended families) และครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว (single-parent) จะประเมินครอบครัวของตนว่ามีความเป็นกลุ่มก้อนน้อยและมีความเครียดมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ (intact families)

ระดับการศึกษาของบิดามารดา

จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (27) ได้ศึกษาทัศนคติของบิดามารดาที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำ

เวลาที่อยู่ร่วมกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

นกวัลย์ กัมพลาศิริ (28) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสมเด็จพระยา พบว่าปัญหาภายในครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่น ส่วนมากมีปัญหาในเรื่องของบิดามารดาไม่มีเวลาใกล้ชิดเอาใจใส่บุตร

กิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

กิจกรรมในครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่น ส่วนมากต่างคนต่างทำ ความร่วมมือกันมีน้อย (28) ในทำนองเดียวกัน ครอบครัวของสตรีที่มารับบริการจากศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลศิริราช มีการกระทำกิจกรรมร่วมกันโดยขาดความตระหนักถึงการที่จะพัฒนาหรือเพิ่มพูนความรัก ความอบอุ่นให้เกิดขึ้น นอกจากนี้การทำกิจกรรมร่วมกันกับบุตรยังมีน้อยกว่าที่ควร โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมากกว่า (29)

วิธีการอบรมเลี้ยงดู

เมื่อเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ 3 แบบที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็กนักเรียน พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน (30) มีการศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยากระตุ้นประสาทประเภทแอมเฟตามีนระหว่างนักเรียนชายมัธยมสาธิตรามคำแหงกับคนใช้ชายที่มารับการบำบัดรักษาเสพติดในโรงพยาบาลรัฐธนบุรี พบว่าสภาพภายในครอบครัวของนักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาตั้งแต่เด็กจนถึงวัยรุ่น โดยได้รับความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดาอย่างเพียงพอ ซึ่งต่างจากสภาพภายในครอบครัวของคนใช้ชายโรงพยาบาลรัฐธนบุรี ซึ่งได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่งน้อยมาก (31) เมื่อศึกษาถึงการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่าเด็กและเยาวชนที่พ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชน (32)

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

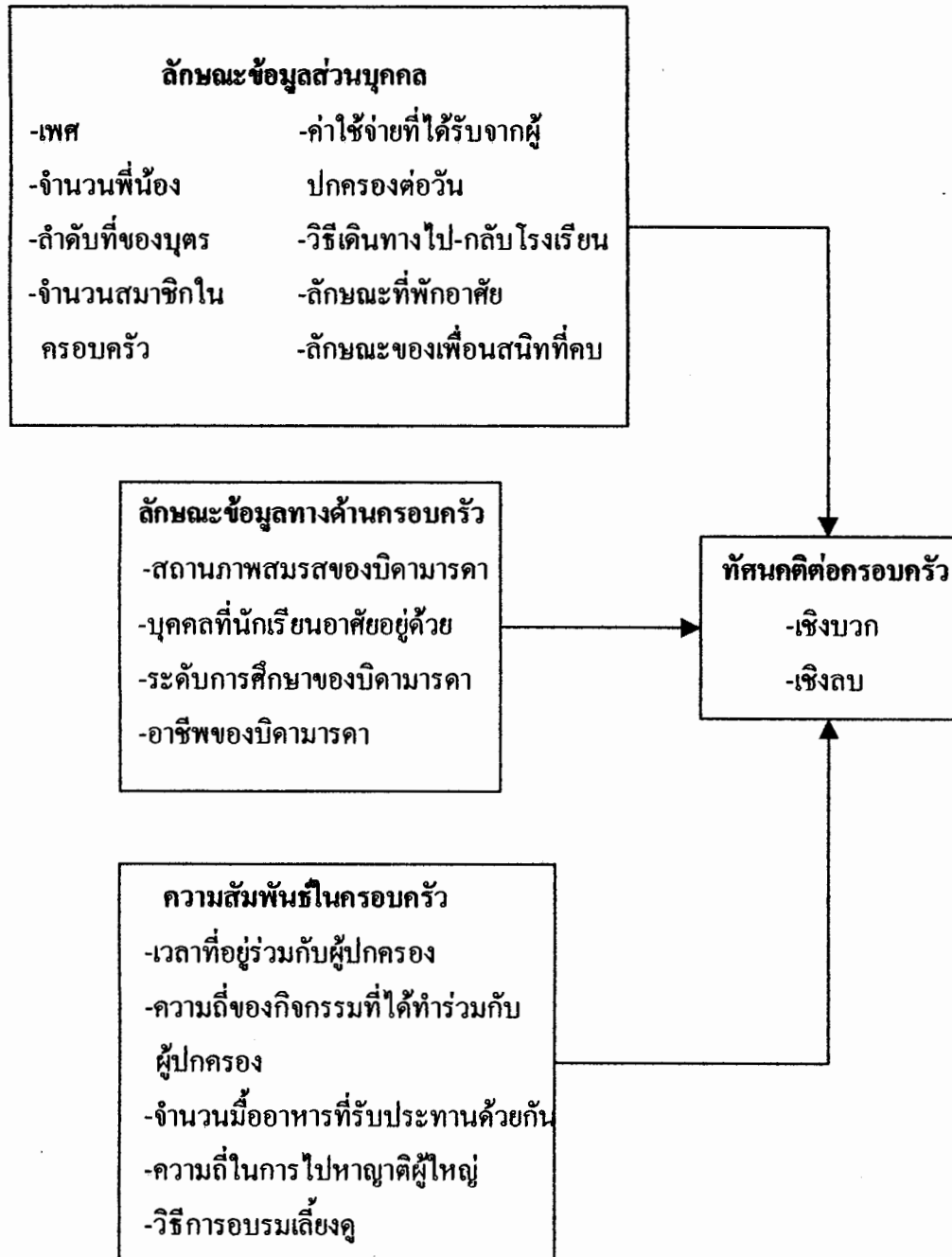
เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวของเด็กนักเรียนวัยรุ่น พบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี จะมีการปรับตัวที่ดีด้วย (21) และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับสูงจะมีสัมพันธภาพในครอบครัวสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนในระดับต่ำ (22) มีการศึกษาสภาพแวดล้อมทางครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสมเด็จพระยา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่น ส่วนมากอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งมีความบาดหมางหรือห่างเหินหรือแยกทางกัน (28) ซึ่งสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ไม่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชน (32)

ทัศนคติต่อครอบครัว

มีการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียน พบว่านักเรียนมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาถูกต้อง (23) และเมื่อศึกษาเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของนักเรียน พบว่านักเรียนมีเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวไปในทางบวก (33)

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่จะวิเคราะห์โดยการทดสอบไคสแควร์ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง (Cross-sectional study design)

3.2 ประชากรและตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร สำหรับการศึกษานี้ คือ นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2540 จำนวน 6804 คน ด้วยเหตุที่เขตบางกะปิถูกกำหนดให้อยู่ในพื้นที่ชานเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว และถูกกำหนดแนวการพัฒนาให้เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยที่มีสาธารณูปโภคสมบูรณ์(35) เขตบางกะปิจึงเป็นแหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยมากกว่าแหล่งชุมชนทางด้านธุรกิจ ซึ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตบางกะปิส่วนใหญ่จึงต้องเดินทางออกไปประกอบอาชีพในเขตที่เป็นย่านธุรกิจหรือในเขตอื่นๆ เนื่องจากต้องมีการเดินทางไปประกอบอาชีพอาจมีผลทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูกๆ

3.2.2 ตัวอย่าง ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากสูตรการประมาณค่าเฉลี่ยสำหรับการสำรวจ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{Z_{\alpha/2}^2 N \sigma^2}{Z_{\alpha/2}^2 \sigma^2 + Nd^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

Z = ค่ามาตรฐานภายใต้โค้งปกติ กำหนดให้ $\alpha = 0.05$

N = 6804 (ขนาดประชากร)

σ^2 = 0.16 (ความแปรปรวนของทัศนคติต่อครอบครัวจากการทำ Pre-test)

$d = 0.03$ (ความคลาดเคลื่อน)

$$\text{คำนวณขนาดตัวอย่างได้ } n = \frac{(1.96)^2(6804)(0.16)}{(1.96)^2(0.16) + (6804)(0.03)^2}$$

$$= 620.65 \approx 621 \text{ คน}$$

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ จึงใช้ตัวอย่างเพิ่มขึ้น 20% จากตัวอย่างที่คำนวณได้ ฉะนั้นขนาดตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 746 คน

โรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา เขตบางกะปิ มีทั้งหมด 4 โรงเรียน ได้แก่ (1)เทพลילה (2) บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) (3) บางกะปิ (4) มัธยมวัดบึงทองหลาง ซึ่งเขตบางกะปิ มีนักเรียนทั้งหมด 6804 คน

โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน				จำนวนนักเรียน							
	ม.1	ม.2	ม.3	รวม	ม.1		ม.2		ม.3		รวม	
					ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.		
เทพลילה	10	9	8	27	218	249	230	220	199	230	1346	
บดินทรเดชา	12	14	12	38	343	316	330	326	315	274	1904	
บางกะปิ	16	16	16	48	327	291	352	365	322	323	1980	
มัธยมวัดบึงทองหลาง	14	14	14	42	284	259	278	231	256	266	1574	
เขตบางกะปิ	52	53	50	155	1172	1115	1190	1142	1092	1093	6804	

ที่มา : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2540

คำนวณหาจำนวนของตัวอย่างในแต่ละ โรงเรียน โดยอาศัยสัดส่วนของจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเป็นหลักคำนวณกลุ่มเป้าหมาย

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนตัวอย่าง	จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง	จำนวนห้องตัวอย่าง
เทพลילה	1346	148	50	3
บดินทรเดชา	1904	209	51	4
บางกะปิ	1980	217	42	5
มัธยมวัดบึงทองหลาง	1574	172	38	5
รวม	6804	746		17

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวก ก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดต่อครอบครัว

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

หลังจากสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเบื้องต้นกับนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 30 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเขตบางกะปิ แล้วจึงทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

แบบสอบถามส่วนทักษะคิดต่อครอบครัว มีทั้งหมด 12 ข้อ

สำหรับข้อความที่เป็นประ โยคเชิงบวก คือ ข้อ 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11 และ 12 การให้คะแนนเป็นแบบ likert scale (9) ดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ในกรณีที่ข้อความที่เป็นประ โยคเชิงลบ คือ ข้อ 1, 5, 7 และ 9 การให้คะแนนจะตรงกันข้ามกันดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลจากนักเรียนที่ได้เลือกไว้

3.5 การทดสอบเครื่องมือ

การหาค่าความเที่ยงและอำนาจในการจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัว การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัว ใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัวที่ทำการทดสอบเบื้องต้น มีค่าเท่ากับ 0.79 เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปทดสอบใหม่ คำนวณค่าความเที่ยงได้เท่ากับ 0.84

การวิเคราะห์อำนาจในการจำแนกรายชื่อ ใช้วิธีเรียงคะแนนรวมของตัวอย่างทั้งหมด ให้ร้อยละ 27 ของคะแนนสูงสุดเป็นกลุ่มสูง และร้อยละ 27 ของคะแนนต่ำสุดเป็นกลุ่มต่ำ และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มสูงและต่ำ โดยใช้ t - test พบว่าคำถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัวในครั้งที่ทำการทดสอบเบื้องต้น ซึ่งมีทั้งหมด 15 ข้อ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) จำนวน 11 ข้อ แสดงว่ามีคำถาม 4 ข้อที่ไม่สามารถจำแนกกลุ่มผู้ที่มีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงบวกออกจากกลุ่มผู้ที่มีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงลบได้ เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปทดสอบใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 12 ข้อ พบว่าคำถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัว มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ทุกข้อ แสดงว่าคำถามทุกข้อสามารถจำแนกกลุ่มผู้ที่มีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงบวกออกจากกลุ่มผู้ที่มีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงลบได้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์อำนาจการจำแนกรายชื่อ (ส่วนทัศนคติต่อครอบครัว)

คำถาม ข้อที่	กลุ่มคะแนนสูง $\bar{X} \pm SD$	กลุ่มคะแนนต่ำ $\bar{X} \pm SD$	P-value
1	4.76 ± 0.68	3.45 ± 1.03	< 0.001
2	4.88 ± 0.34	3.62 ± 0.84	< 0.001
3	4.96 ± 0.20	4.00 ± 0.92	< 0.001
4	4.77 ± 0.46	3.83 ± 0.92	< 0.001
5	4.38 ± 0.78	2.69 ± 1.01	< 0.001
6	4.51 ± 0.68	3.16 ± 0.89	< 0.001
7	4.26 ± 0.92	2.55 ± 1.07	< 0.001
8	4.50 ± 0.61	3.15 ± 1.00	< 0.001
9	4.57 ± 0.80	2.43 ± 1.20	< 0.001
10	4.59 ± 0.62	2.82 ± 1.14	< 0.001
11	4.79 ± 0.46	3.38 ± 0.90	< 0.001
12	4.80 ± 0.40	3.05 ± 0.93	< 0.001

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น คือ ดูความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล ความสอดคล้องของคำตอบที่เกี่ยวข้องกัน พร้อมทั้งให้รหัสข้อมูลและบันทึกรหัสข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ จากนั้นตรวจสอบแก้ไขรหัสข้อมูลครั้งสุดท้าย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตรวจสอบรหัสที่ผิด และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์คือ

3.6.1 หาค่าความเที่ยงและอำนาจในการจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามในส่วนทัศนคติต่อครอบครัว

3.6.2 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของประชากร โดยนำเสนอในรูปของตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละของตัวแปร

3.6.3 วิเคราะห์ทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อสถาบันครอบครัวไทย โดยนำเสนอในรูปของร้อยละ

3.6.4 หาคความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวกับทัศนคติต่อครอบครัว โดยการทดสอบไคสแควร์

3.6.5 หาองค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธี Principal Component Analysis และหมุนแกนองค์ประกอบแบบ Orthogonal ด้วยวิธีหมุนแกนแบบ Varimax ที่ให้ความแปรปรวนร่วมสูงสุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

การคำนวณเมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) เป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อศึกษาคุณสมบัติความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรทุกตัวที่ใช้

การสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) เป็นขั้นตอนที่หาค่าน้ำหนักของตัวแปร บนองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งจะทำได้ค่าความแปรปรวนที่มีส่วนร่วมกันของตัวแปรแต่ละตัวที่มีต่อองค์ประกอบทั้งหมด โดยที่ตัวแปรที่มีความแปรปรวนร่วมกันมากที่สุดจะถูกแยกออกมาเป็น 1 องค์ประกอบ ทำเช่นนี้จนได้องค์ประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของทุกตัวแปรได้ครบ ความมากน้อยของแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ จะเรียกว่าค่าไอเกน (Eigen Value)

การศึกษานี้สกัดองค์ประกอบด้วยวิธี Principal Component Analysis ซึ่งมีหลักการลดตัวแปรให้น้อยลงโดยอาศัยหลักความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปร และการผสมผสานเชิงเส้นที่ให้ให้องค์ประกอบที่อธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดก่อน องค์ประกอบต่อไปจะอธิบายความแปรปรวนได้น้อยลงตามลำดับและทุกองค์ประกอบไม่สัมพันธ์กัน

การหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) เมื่อองค์ประกอบถูกสกัดออกมาให้ได้จำนวนน้อยที่สุดแล้ว ซึ่งบางครั้งตัวแปรหนึ่งอาจมีความสัมพันธ์กับหลายองค์ประกอบได้ ทำให้ยากต่อการแปลความหมาย การหมุนแกนองค์ประกอบจะทำให้เกิดการกระจายความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผลทำให้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากอยู่แล้วต่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งให้ไปอยู่ร่วมกัน ซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนว่าแต่ละองค์ประกอบควรมีสมาชิกเป็นตัวแปรใดอยู่บ้าง โดยในการวิเคราะห์นี้ใช้การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) คือการหมุนแกนที่จะทำให้องค์ประกอบที่ได้แต่ละองค์ประกอบให้มีอิสระจากกันและวิธีการหมุนแบบ Varimax ซึ่งเป็นวิธีการหมุนที่จะช่วยลดตัวแปรที่มีน้ำหนักมากบนองค์ประกอบให้เหลือน้อยที่สุด

การหาคะแนนองค์ประกอบ (Factor Score) ในการศึกษานี้ คำนวณคะแนนองค์ประกอบของตัวอย่างทุกคน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอย(Regression) ดังนี้

$$\hat{F}_{jk} = \sum_{i=1}^p W_{ji} X_{ik}$$

โดยที่ $\hat{F}_{jk}$ = คะแนนองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ j และตัวอย่างคนที่ k

W_{ji} = สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ j และตัวแปรที่ i

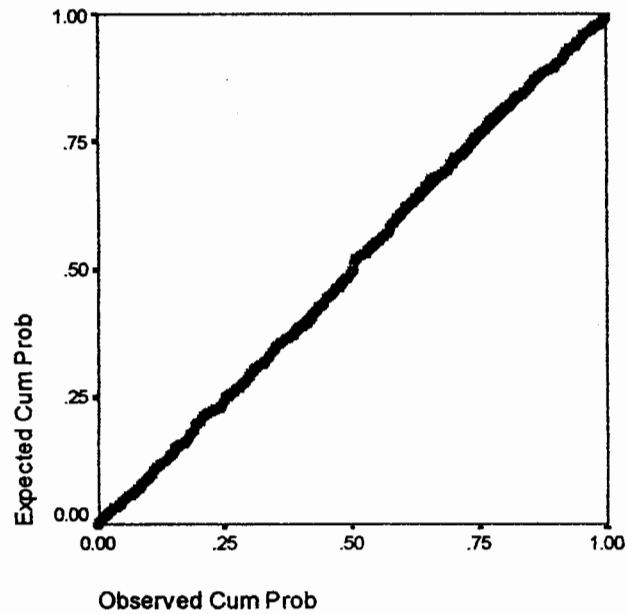
X_{ik} = ค่ามาตรฐานของตัวแปรที่ i และตัวอย่างคนที่ k

โดยค่ามาตรฐานคิดจาก (คะแนนดิบ - ค่าเฉลี่ย) / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.6 หาความสัมพันธ์ของทัศนคติต่อครอบครัวกับองค์ประกอบที่สกัดได้ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple linear regression analysis)

ตัวแปรอิสระในสมการที่จัดเข้าเป็นปัจจัยในการศึกษานี้ คือ ค่าคะแนนองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งก่อนที่จะทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์และแปลผลสมการเชิงเส้น จะต้องทำการทดสอบการแจกแจงแบบปกติของตัวแปรตาม (ทัศนคติต่อครอบครัว) โดยใช้สถิติ Kolmogorov-Smirnov test (K-S) ได้ค่า K-S = 2.028 (p = .001) นั่นคือทัศนคติต่อครอบครัวไม่มีการแจกแจงแบบปกติ และได้ทำการปรับข้อมูลใหม่ โดยวิธี square transformation เป็นทัศนคติต่อครอบครัว² แล้วทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง ได้ค่า K-S = 1.380 (p = .044) ดังนั้นทัศนคติต่อครอบครัวที่ปรับเป็นทัศนคติต่อครอบครัว² มีการแจกแจงที่ไม่แตกต่างจากการแจกแจงปกติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

และการทดสอบ ตรวจสอบความเป็นเส้นตรงของสมการถดถอยพหุ จากกราฟ Normal probability (P-P) Plot ของค่า Standard Residual พบว่ามีลักษณะเป็นเส้นตรง (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 Normal Probability (P-P) Plot ของค่า Standard residual

3.7 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ

จำนวนพี่น้อง

ลำดับที่ของบุตร

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน

วิธีเดินทางไป-กลับ โรงเรียน

ลักษณะที่พักอาศัย

ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ

ลักษณะข้อมูลทางด้านครอบครัว

สถานภาพสมรสของบิดามารดา
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย
ระดับการศึกษาของบิดามารดา
อาชีพของบิดามารดา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง
จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่
วิธีการอบรมเลี้ยงดู

ตัวแปรตาม คือ ทักษะคิดต่อครอบครัว

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตบางกะปิ ในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2540 จำนวนตัวอย่างทั้งหมดได้ 706 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อสถาบันครอบครัวไทย

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับทัศนคติต่อครอบครัว

4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว

4.5 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สกัดได้กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยการวิเคราะห์

ถดถอยพหุเชิงเส้น

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงจำนวนพอ ๆ กัน ประมาณร้อยละ 64 มีอายุ 13-14 ปี ร้อยละ 53.9 มีพี่น้อง 1-2 คน เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างเป็นบุตรคนที่ 1 ประมาณร้อยละ 58 อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 4-5 คน มากกว่าร้อยละ 50 ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 50-99 บาท ร้อยละ 48 ไป-กลับโรงเรียนด้วยรถประจำทาง ประมาณร้อยละ 60 พักอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว / บ้านแฝด และมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง มีเพื่อนสนิทที่ตั้งใจเรียน เชื้อพึงครูอาจารย์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	338	47.9
หญิง	368	52.1
อายุ		
11-12 ปี	130	18.4
13-14 ปี	451	63.9
15-17 ปี	125	17.7
$\bar{X} \pm SD = 13.48 \pm 1.02$		
จำนวนพี่น้อง		
1-2 คน	381	53.9
3-11 คน	325	46.1
$\bar{X} \pm SD = 2.63 \pm 1.22$		
ลำดับที่ของบุตร		
1	319	45.2
2	223	31.6
3-9	164	23.2
$\bar{X} \pm SD = 1.92 \pm 1.14$		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2-3 คน	78	11.1
4-5 คน	407	57.7
6-25 คน	221	31.2
$\bar{X} \pm SD = 5.27 \pm 2.25$		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน		
น้อยกว่า 50 บาท	241	34.1
50 – 99 บาท	400	56.7
ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป	65	9.2
วิธีเดินทางไป – กลับโรงเรียน		
บิดามารดาหรือผู้ปกครองไปส่ง – รับ	74	10.5
บิดามารดาหรือผู้ปกครองไปส่ง กลับรถประจำทาง	74	10.5
ไป - กลับ รถประจำทาง	339	48.0
เดินไป – กลับ	132	18.7
อื่น ๆ	87	12.3
ลักษณะที่พักอาศัย		
บ้านเดี่ยว / บ้านแฝด	425	60.2
ทาวน์เฮาส์	119	16.8
อาคารพาณิชย์ / ตึกแถว	81	11.5
อื่น ๆ	81	11.5
ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ		
ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา	243	34.4
ชอบฝึกนฏระเบียบต่าง ๆ	30	4.2
ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์	383	54.2
อื่น ๆ	50	7.1

4.1.2 ลักษณะข้อมูลทางด้านครอบครัว

สามในสี่ของกลุ่มตัวอย่างมีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ประมาณร้อยละ 73 อาศัยอยู่กับบิดามารดา / บิดามารดาและญาติพี่น้อง ร้อยละ 66.9 มีบิดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า ประมาณร้อยละ 74 มีบิดาทำอาชีพรับจ้างเอกชน มากกว่าร้อยละ 50 มีมารดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า และเกือบร้อยละ 60 มีมารดาทำอาชีพรับจ้างเอกชน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามลักษณะข้อมูลทางด้านครอบครัว

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	553	78.3
แยกกันอยู่/ หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	153	21.7
บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย		
บิดามารดา/ บิดามารดาและญาติพี่น้อง	518	73.4
บิดา / บิดาและญาติพี่น้อง / มารดา / มารดาและญาติพี่น้อง	112	15.8
อื่น ๆ	76	10.7
ระดับการศึกษาของบิดา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	181	33.1
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	366	66.9
อาชีพของบิดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13	2.4
รับราชการ	130	23.8
รับจ้างเอกชน	404	73.8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของมารดา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	263	43.6
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	340	56.4
อาชีพของมารดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	146	24.2
รับราชการ	105	17.4
รับจ้างเอกชน	352	58.4

4.1.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ร้อยละ 35.6 ของกลุ่มตัวอย่าง มีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองวันละตั้งแต่ 5 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชม. ประมาณสองในสามของกลุ่มตัวอย่าง มีความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง มากกว่าร้อยละ 50 ได้รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครองวันละ 1 มื้อ ประมาณร้อยละ 39 มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับมาก และร้อยละ 60.2 ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความสัมพันธ์ในครอบครัว

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง		
น้อยกว่า 1 ชม.	16	2.3
ตั้งแต่ 1 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 3 ชม.	53	7.5
ตั้งแต่ 3 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ชม.	182	25.8
ตั้งแต่ 5 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชม.	251	35.6
ตั้งแต่ 7 ชม.ขึ้นไป	204	28.9

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง		
ไม่ได้ทำ	8	1.1
น้อย	172	24.4
ปานกลาง	464	65.7
มาก	62	8.8
จำนวนมืออาหารที่รับประทานด้วยกัน		
ไม่มี	51	7.2
1 มือ	381	54.0
2 มือ	274	38.8
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่		
ไม่มีโอกาส	28	4.0
น้อย	155	22.0
ปานกลาง	245	34.7
มาก	278	39.4
วิธีการอบรมเลี้ยงดู		
แบบประชาธิปไตย	425	60.2
แบบเข้มงวดกวดขัน	63	8.9
แบบค่อนข้างประชาธิปไตย	117	16.5
แบบค่อนข้างเข้มงวดกวดขัน	101	14.3

4.2 ทักษะของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อสถาบันครอบครัวไทย

แบบสอบถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัว ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 12 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนได้ตั้งแต่ 1 ถึง 5 เป็นคำถามที่เป็นประโยชน์เชิงบวก 8 ข้อ ซึ่งในส่วนนี้ถ้าได้คะแนนมาก หมายถึง มีทัศนคติไปทางเห็นด้วย และคำถามที่เป็นประโยชน์เชิงลบ 4 ข้อ ซึ่งในส่วนนี้ถ้าได้คะแนนมาก หมายถึง มีทัศนคติไปทางไม่เห็นด้วย

จากการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนประมาณร้อยละ 90 คิดว่าผู้ปกครองสนใจในการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองให้ความอบอุ่นและรักนักเรียนมาก และนักเรียนสามารถเชื่อถือและไว้วางใจผู้ปกครอง ประมาณร้อยละ 80 เชื่อว่าผู้ปกครองสนใจในเรื่องที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และผู้ปกครองพยายามในการสร้างความปรองดองในครอบครัว ประมาณร้อยละ 70 คิดว่าผู้ปกครองสามารถช่วยให้นักเรียนฟื้นฟูสรรคต่าง ๆ และนักเรียนได้รับสิ่งของที่ต้องการจากผู้ปกครอง

สามในสี่ของนักเรียนคิดว่าครอบครัวของนักเรียนมีความสุขอยู่เสมอ มากกว่าร้อยละ 50 เชื่อว่าผู้ปกครองพยายามที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียน และผู้ปกครองให้ความเสมอภาคในระหว่างบุตร ร้อยละ 20.3 คิดว่าผู้ปกครองคอยจับผิดอยู่เสมอ และนักเรียนบอกว่าอยากหนีออกจากบ้าน ถึงร้อยละ 27.2 (ตารางที่ 5)

การศึกษานี้พบว่า คะแนนทัศนคติรวมที่นักเรียนได้รับอยู่ในระหว่าง 19-60 คะแนน โดยมีค่าคะแนนกึ่งกลางเท่ากับ 39.5 (คะแนนต่ำสุด+คะแนนสูงสุด) หาดด้วยสอง เพื่อที่จะแยกกลุ่มนักเรียนที่มีทัศนคติบวกออกจากกลุ่มที่มีทัศนคติลบ การศึกษานี้จึงได้ใช้คะแนนกึ่งกลางในการแบ่ง ถ้านักเรียนมีคะแนนทัศนคติน้อยกว่า 39.5 แสดงว่า นักเรียนมีทัศนคติลบต่อครอบครัว ส่วนนักเรียนที่มีทัศนคติบวกต่อครอบครัวนั้น มีคะแนนทัศนคติมากกว่า 39.5 ผลจากการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีทัศนคติบวกออกจากนักเรียนที่มีทัศนคติลบ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติบวกต่อครอบครัวสูงถึงร้อยละ 86.1 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 นักเรียนจำแนกตามทัศนคติต่อครอบครัว

ทัศนคติ	ร้อยละ (จำนวน = 706 คน)		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
1. ผู้ปกครองไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับนักเรียน	6.9	13.3	79.7
2. ผู้ปกครองให้ความอบอุ่นและรักนักเรียนมาก	87.5	9.8	2.7
3. นักเรียนสามารถเชื่อถือและไว้วางใจผู้ปกครอง	92.5	5.9	1.6
4. ผู้ปกครองสนใจในการเรียนของนักเรียน	90.1	7.5	2.4
5. ผู้ปกครองไม่พยายามที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียน	17.8	28.9	53.3
6. ผู้ปกครองสามารถช่วยให้นักเรียนพ้นอุปสรรคต่างๆ	67.8	24.6	7.5
7. ผู้ปกครองคอยจับผิดนักเรียนอยู่เสมอ	20.3	31.2	48.6
8. นักเรียนได้รับสิ่งของที่ต้องการจากผู้ปกครองตามควร	70.3	19.8	9.9
9. นักเรียนเคยอยากหนีออกจากบ้าน	27.2	16.1	56.7
10. ความเท่าเทียมกันในระหว่างพี่น้องจากกระทำของผู้ปกครอง	61.5	21.8	16.7
11. ความพยายามของผู้ปกครองในการสร้างความปรองดอง	78.0	17.1	4.8
12. ครอบครัวของนักเรียนมีความสุขอยู่เสมอ	74.2	18.4	7.4

ตารางที่ 6 นักเรียนจำแนกตามทัศนคติรวมต่อครอบครัว

ทัศนคติต่อครอบครัว	ร้อยละ
เชิงบวก	86.1
เชิงลบ	13.9

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับทัศนคติต่อครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับทัศนคติต่อครอบครัว โดยการทดสอบไคสแควร์ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ วิถีเดินทาง ไป-กลับ โรงเรียน ลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของมารดา เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน และความถี่ในการ ไปหาญาติผู้ใหญ่

เพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยเพศชายมีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวก สูงถึงร้อยละ 90.5 ส่วนเพศหญิงมีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกเพียงร้อยละ 82.1 วิถีเดินทางไป-กลับโรงเรียนเมื่อแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ปกครองไปส่ง-รับ / ไปกลับรถโรงเรียน และไป-กลับเอง พบว่านักเรียนที่ไป-กลับโรงเรียนเอง มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 16.3 ในขณะที่นักเรียนที่ผู้ปกครองไปส่ง-รับ หรือกลับรถโรงเรียน มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบเพียงร้อยละ 8.9 เมื่อแบ่งลักษณะที่พักอาศัยเป็น บ้านที่มีอาณาบริเวณ และบ้านที่ไม่มีอาณาบริเวณ พบว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่มีอาณาบริเวณ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 20.4 ส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีอาณาบริเวณ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบเพียงร้อยละ 11.9

ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา / ชอบผีนกภูระเบียบต่างๆ และกลุ่มตั้งใจเรียน เชื้อพึงครูอาจารย์ พบว่านักเรียนที่มีเพื่อนสนิทที่ตั้งใจเรียน เชื้อพึงครูอาจารย์ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกถึงร้อยละ 90.3 ส่วนนักเรียนที่มีเพื่อนสนิทที่ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา / ชอบผีนกภูระเบียบต่าง ๆ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกเพียงร้อยละ 81.1 เมื่อแบ่งสถานภาพสมรสของบิดามารดาเป็น 2 กลุ่ม คือ อยู่ด้วยกัน และแยกกันอยู่ / หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต พบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบสูงถึงร้อยละ 21.6 ในขณะที่นักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบเพียงร้อยละ 11.8

ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยนักเรียนที่มีบิดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบร้อยละ 7.9 ส่วนนักเรียนที่มีบิดาจบการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 18.8 และนักเรียนที่มีมารดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบร้อยละ 9.4 ส่วนนักเรียนที่มีมารดาจบการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 16.3

อาชีพของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยนักเรียนที่มีบิดาไม่ได้ประกอบอาชีพ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 38.5 ในขณะที่นักเรียนที่มีบิดาทำอาชีพรับราชการ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบเพียงร้อยละ 8.5 และนักเรียนที่มีมารดาทำอาชีพรับจ้างเอกชน มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 15.3 ส่วนนักเรียนที่มีมารดาทำอาชีพรับราชการ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบเพียงร้อยละ 7.6

เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยนักเรียนที่มีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองตั้งแต่ 7 ชม.ขึ้นไป มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงถึงร้อยละ 93.6 ส่วนนักเรียนที่มีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองน้อยกว่า 1 ชม. มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 50 เมื่อแบ่งระดับความถี่ของกิจกรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ น้อย ปานกลาง และมาก พบว่านักเรียนที่มีความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครองในระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกถึงร้อยละ 90.7 ส่วนนักเรียนที่มีความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครองในระดับน้อย มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 26.7

จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยนักเรียนที่รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครองวันละ 2 มื้อ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงถึงร้อยละ 90.5 ในขณะที่นักเรียนที่ไม่มีการรับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครอง มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 39.2 ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยนักเรียนที่มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับมาก มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงถึงร้อยละ 92.1 ส่วนนักเรียนที่ไม่มีโอกาสในการไปหาญาติผู้ใหญ่ มีทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบถึงร้อยละ 35.7 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามทัศนคติต่อครอบครัวกับตัวแปรต่าง ๆ และผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับทัศนคติต่อครอบครัว

ตัวแปร	ทัศนคติต่อครอบครัว		รวม (คน)	P-value
	เชิงบวก	เชิงลบ		
เพศ				.001
ชาย	90.5	9.5	338	
หญิง	82.1	17.9	368	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อครอบครัว		รวม (คน)	P-value
	เชิงบวก	เชิงลบ		
จำนวนพี่น้อง				.528
1-2 คน	86.9	13.1	381	
3-11 คน	85.2	14.8	325	
ลำดับที่ของบุตร				.196
1	88.4	11.6	319	
2	83.0	17.0	223	
3-9	86.0	14.0	164	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว				.386
2-3 คน	82.1	17.9	78	
4-5 คน	87.5	12.5	407	
6-25 คน	85.1	14.9	221	
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน				.080
น้อยกว่า 50 บาท	82.2	17.8	241	
50-99 บาท	88.5	11.5	400	
ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป	86.2	13.8	65	
วิธีเดินทางไป-กลับโรงเรียน				.007
ผู้ปกครองไปส่ง-รับ / ไป-กลับรถโรงเรียน	91.1	8.9	235	
ไป-กลับเอง	83.7	16.3	471	
ลักษณะที่พักอาศัย				.006
บ้านที่มีอาณาบริเวณ	88.1	11.9	544	
บ้านที่ไม่มีอาณาบริเวณ	79.6	20.4	162	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อครอบครัว		รวม (คน)	P-value
	เชิงบวก	เชิงลบ		
ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ				< .001
ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา / ชอบผีน				
กฎระเบียบต่าง ๆ	81.1	18.9	323	
ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์	90.3	9.7	383	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา				.002
อยู่ด้วยกัน	88.2	11.8	553	
แยกกันอยู่ / หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	78.4	21.6	153	
ประเภทของครอบครัว				.775
ครอบครัวเดี่ยว	85.8	14.2	452	
ครอบครัวขยาย	86.6	13.4	254	
ระดับการศึกษาของบิดา				< .001
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	81.2	18.8	181	
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	92.1	7.9	366	
อาชีพของบิดา				.005
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	61.5	38.5	13	
รับราชการ	91.5	8.5	130	
รับจ้างเอกชน	88.4	11.6	404	
ระดับการศึกษาของมารดา				.010
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	83.7	16.3	263	
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	90.6	9.4	340	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อครอบครัว		รวม (คน)	P-value
	เชิงบวก	เชิงลบ		
อาชีพของมารดา				.036
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	91.1	8.9	146	
รับราชการ	92.4	7.6	105	
รับจ้างเอกชน	84.7	15.3	352	
เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง				< .001
น้อยกว่า 1 ชม.	50.0	50.0	16	
ตั้งแต่ 1 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 3 ชม.	71.7	28.3	53	
ตั้งแต่ 3 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ชม.	83.0	17.0	182	
ตั้งแต่ 5 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชม.	87.6	12.4	251	
ตั้งแต่ 7 ชม.ขึ้นไป	93.6	6.4	204	
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง				< .001
น้อย	73.3	26.7	180	
ปานกลาง	90.7	9.3	464	
มาก	88.7	11.3	62	
จำนวนมืออาหารที่รับประทานด้วยกัน				< .001
ไม่มี	60.8	39.2	51	
1 มือ	86.4	13.6	381	
2 มือ	90.5	9.5	274	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อครอบครัว		รวม (คน)	P-value
	เชิงบวก	เชิงลบ		
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่				< .001
ไม่มีโอกาส	64.3	35.7	28	
น้อย	82.6	17.4	155	
ปานกลาง	84.1	15.9	245	
มาก	92.1	7.9	278	
วิธีการอบรมเลี้ยงดู				.649
แบบประชาธิปไตย	85.8	14.2	542	
แบบเข้มงวดกวดขัน	87.2	12.8	164	

4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว

การทดสอบไคสแควร์เป็นการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว โดยพิจารณาปัจจัยที่ละปัจจัยว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัวหรือไม่ แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผล และไม่สามารถบอกทิศทางหรือระดับของความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ ดังนั้นการศึกษานี้จึงใช้การวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อน ซึ่งพิจารณาปัจจัยที่สนใจทีละตัว แต่ได้ควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้อยู่ในภาวะคงที่แต่มิได้ตัดออกจากการวิเคราะห์ การวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อนในการศึกษานี้ได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับทัศนคติต่อครอบครัว และใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเข้ามาช่วยให้การวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งองค์ประกอบที่ได้จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นจะเป็นอิสระต่อกันและนำองค์ประกอบที่ได้ทั้งหมดเข้าไปในสมการถดถอย

การศึกษานี้ทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธี Principal Component Analysis สกัดองค์ประกอบใหญ่ ๆ ออกมาได้เป็น 8 องค์ประกอบ ซึ่งในการศึกษานี้จะใช้เพียง 3 องค์ประกอบ เนื่องจากองค์ประกอบที่ 4 ถึง 8 นั้น อธิบายความแปรปรวนได้ไม่แตกต่างจากองค์ประกอบที่ 3 นั่นคือค่าไอเกนขององค์ประกอบที่ 4 ถึง 8 ไม่แตกต่างจากค่าไอเกนขององค์ประกอบที่ 3 นั่นเอง

องค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 15.33

องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.92

องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.84 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ผลการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธี Principal Component Analysis

ตัวแปร	ค่าความร่วมกัน (Communality) (h^2)	องค์ประกอบ (Factor)	ค่าไอเกน (Eigen Value)	%ของความ แปรปรวน (Percentage of variance)	%ของความ แปรปรวนสะสม (Cumulative percentage)
1	.03832	1	<u>3.219</u>	15.33	15.33
2	.68000	2	<u>2.084</u>	9.92	25.25
3	.56200	3	<u>1.647</u>	7.84	33.09
4	.45100	4	1.441	6.86	39.95
5	.07276	5	1.402	6.68	46.63
6	.20000	6	1.188	5.66	52.29
7	.17900	7	1.140	5.43	57.72
8	.15100	8	1.080	5.14	62.86
9	.05779	9	.990	4.71	67.57
10	.07911	10	.894	4.26	71.83
11	.35000	11	.851	4.05	75.88
12	.68500	12	.814	3.88	79.76
13	.65500	13	.762	3.63	83.39
14	.41000	14	.691	3.29	86.68
15	.53500	15	.638	3.04	89.72
16	.39200	16	.627	2.98	92.70
17	.47500	17	.461	2.19	94.89
18	.28700	18	.419	2.00	96.89
19	.44900	19	.381	1.81	98.70
20	.23400	20	.214	1.02	99.72
21	.00679	21	.058	.28	100.00

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบมีทั้งหมด 21 ตัว คือ

<u>ลำดับที่</u>	<u>ชื่อตัวแปร</u>
1	เพศ
2	จำนวนพี่น้อง
3	ลำดับที่ของบุตร
4	จำนวนสมาชิกในครอบครัว
5	ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน
6	วิธีเดินทางไป - กลับโรงเรียน
7	ลักษณะที่พักอาศัย
8	ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ
9	สถานภาพสมรสของบิดามารดา
10	ประเภทของครอบครัว
11	ระดับการศึกษาของบิดา
12	อาชีพรับราชการของบิดา*
13	อาชีพรับจ้างเอกชนของบิดา*
14	ระดับการศึกษาของมารดา
15	อาชีพรับราชการของมารดา*
16	อาชีพรับจ้างเอกชนของมารดา*
17	เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง
18	ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง
19	จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน
20	ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่
21	วิธีการอบรมเลี้ยงดู

*สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ต้องมีระดับการวัดแบบช่วงหรือเป็นตัวแปรประเภททวิ ที่มีค่าเป็น 0 หรือ 1 แต่อาชีพของบิดาและมารดา มี 3 กลุ่ม คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับราชการ และรับจ้างเอกชน ดังนั้นจึงต้องทำการสร้าง dummy variable ดังนี้

อาชีพ	รับราชการ	รับจ้างเอกชน
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	0	0
รับราชการ	1	0
รับจ้างเอกชน	0	1

เหตุที่ต้องแบ่งอาชีพของบิดาและมารดาเป็น 3 กลุ่ม เนื่องจากเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับอาชีพของบิดา และระดับการศึกษาของมารดากับอาชีพของมารดา พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ดังนี้ คือ บิดาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาถึงร้อยละ 69.2 รองลงมา คือ บิดาที่ทำอาชีพรับจ้างเอกชนมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 38.1 ส่วนบิดาที่ทำอาชีพรับราชการมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 13.8 สำหรับมารดาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพและรับจ้างเอกชนมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และมารดาที่ทำอาชีพรับราชการมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาเพียงร้อยละ 7.6 (ตารางที่ 9) ดังนั้น จึงแบ่งอาชีพของบิดาและมารดาตามระดับการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับราชการ และรับจ้างเอกชน

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดากับอาชีพของบิดา และระดับการศึกษาของมารดากับอาชีพของมารดา

ตัวแปร	ระดับการศึกษาของบิดา		รวม (คน)	P-value
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า		
อาชีพของบิดา				< .001
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	69.2	30.8	13	
รับราชการ	13.8	86.2	130	
รับจ้างเอกชน	38.1	61.9	404	
ตัวแปร	ระดับการศึกษาของมารดา		รวม (คน)	P-value
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า		
อาชีพของมารดา				< .001
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	47.9	52.1	146	
รับราชการ	7.6	92.4	105	
รับจ้างเอกชน	52.6	47.4	352	

หลังจากทำการสกัดองค์ประกอบ จึงทำการหมุนแกนองค์ประกอบที่สกัดได้ เพื่อให้แปลความหมายขององค์ประกอบได้ง่ายขึ้น โดยการศึกษาใช้การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) และวิธีการหมุนแบบ Varimax ได้ผลดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ภูมิหลังของบิดามารดา ประกอบด้วยตัวแปร อาชีพรับราชการของบิดา อาชีพรับจ้างเอกชนของบิดา อาชีพรับราชการของมารดา อาชีพรับจ้างเอกชนของมารดา ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา และวิถีเดินทางไป-กลับโรงเรียน ซึ่งตัวแปรอาชีพราชการของบิดา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดในองค์ประกอบนี้

องค์ประกอบที่ 2 ข้อมูลทั่วไปรายบุคคล ประกอบด้วยตัวแปร จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ของบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประเภทของครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งตัวแปรจำนวนพี่น้อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดในองค์ประกอบนี้

องค์ประกอบที่ 3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ ลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ สถานภาพสมรสของบิดามารดา และเพศ ซึ่งตัวแปรเวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดในองค์ประกอบนี้ (ตารางที่ 10)

ในการศึกษานี้ได้คำนวณคะแนนองค์ประกอบของตัวอย่างทุกคน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอย (Regression) ดังนี้

$$\hat{F}_{jk} = \sum_{i=1}^p W_{ji} X_{ik}$$

โดยที่ $\hat{F}_{jk}$ = คะแนนองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ j ในตัวอย่างคนที่ k

W_{ji} = สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ j และตัวแปรที่ i (ตารางที่ 11)

X_{ik} = ค่ามาตรฐานของตัวแปรที่ i ในตัวอย่างคนที่ k

โดยค่ามาตรฐานคิดจาก (คะแนนดิบ - ค่าเฉลี่ย) / ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ตารางที่ 12)

ตัวอย่างเช่น การหาคะแนนองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ 1 ในตัวอย่างคนที่ 1 ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{คะแนนองค์ประกอบ}_{11} &= (-.054)(-1.04270) + (.060)(1.13052) + \dots + (-.004)(-.54969) \\ &= .14133 \end{aligned}$$

ตารางที่ 10 คำนำน้หนักองค์ประกอบและค่าความแปรปรวนร่วมกันในแต่ละองค์ประกอบ

	ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	ค่าความแปรปรวนร่วมกัน
องค์ประกอบที่ 1 ภูมิหลังของบิดามารดา			
12	อาชีพราชการของบิดา	.82800	.68500
13	อาชีพเอกชนของบิดา	-.80800	.65500
15	อาชีพราชการของมารดา	.71400	.53500
16	อาชีพเอกชนของมารดา	-.61500	.39200
14	ระดับการศึกษาของมารดา	.48100	.41000
11	ระดับการศึกษาของบิดา	.44000	.35000
6	วิธีเดินทางไป - กลับโรงเรียน	-.32700	.20000
องค์ประกอบที่ 2 ข้อมูลทั่วไปรายบุคคล			
2	จำนวนพี่น้อง	.82400	.68000
3	ลำดับที่ของบุตร	.74500	.56200
4	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	.67000	.45100
10	ประเภทของครอบครัว	.27600	.07911
5	ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน	-.21100	.07276
21	วิธีการอบรมเลี้ยงดู	.07725	.00679
องค์ประกอบที่ 3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว			
17	เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง	.68100	.47500
19	จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน	.66600	.44900
18	ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง	.53400	.28700
20	ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่	.41500	.23400
7	ลักษณะที่พักอาศัย	-.35000	.17900
8	ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ	.34100	.15100
9	สถานภาพสมรสของบิดามารดา	-.22700	.05779
1	เพศ	.14000	.03832

ตารางที่ 11 แสดงสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ

ตัวแปร	องค์ประกอบ		
	1	2	3
เพศ	-.054	-.018	.083
จำนวนพี่น้อง	.060	.373	.039
ลำดับที่ของบุตร	.068	.335	-.002
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	.062	.306	.031
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน	.044	-.087	-.048
วิธีเดินทางไป - กลับ โรงเรียน	-.096	.075	-.085
ลักษณะที่พักอาศัย	-.074	-.087	-.205
ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ	-.017	-.063	.188
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	-.010	.007	-.128
ประเภทของครอบครัว	.025	.122	-.016
ระดับการศึกษาของบิดา	.129	-.141	.003
อาชีพรับราชการของบิดา	.299	.063	-.019
อาชีพรับจ้างเอกชนของบิดา	-.295	-.082	.025
ระดับการศึกษาของมารดา	.141	-.146	.018
อาชีพรับราชการของมารดา	.247	-.022	-.048
อาชีพรับจ้างเอกชนของมารดา	-.221	-.067	-.051
เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง	-.056	.039	.401
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง	-.008	.051	.314
จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน	-.039	.053	.393
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่	.022	-.060	.226
วิธีการอบรมเลี้ยงดู	-.004	.033	.000

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่ามาตรฐานของแต่ละตัวแปร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่ามาตรฐาน ของตัวอย่าง คนที่ 1
เพศ	.5212	.4999	-1.04270
จำนวนพี่น้อง	2.6300	1.2200	1.13052
ลำดับที่ของบุตร	1.9200	1.1400	.07074
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	5.2700	2.2500	1.21410
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน	63.7819	27.4392	.40884
วิธีเดินทางไป - กลับโรงเรียน	.6671	.4716	.70586
ลักษณะที่พักอาศัย	.2295	.4208	1.83119
ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ	.5425	.4985	.91769
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	.2167	.4123	-.52562
ประเภทของครอบครัว	.3598	.4803	1.33304
ระดับการศึกษาของบิดา	.6691	.4145	.70259
อาชีพรับราชการของบิดา	.2377	.3749	-.55784
อาชีพรับจ้างเอกชนของบิดา	.7386	.3871	.59440
ระดับการศึกษาของมารดา	.5638	.4586	.87878
อาชีพรับราชการของมารดา	.1741	.3507	-.45880
อาชีพรับจ้างเอกชนของมารดา	.5837	.4559	-1.18324
เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง	5.6374	1.9869	-.82410
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง	1.8215	.5877	.30367
จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน	1.3159	.6009	-.52565
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่	2.0900	.8700	1.03548
วิธีการอบรมเลี้ยงดู	.2323	.4226	-.54969

4.5 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สกัดได้กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น

การประยุกต์สมการถดถอยพหุมาช่วยอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย โดยให้ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติต่อครอบครัว ซึ่งได้จากการวัดทัศนคติต่อครอบครัว ทั้ง 12 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนน 1 ถึง 5 เพราะฉะนั้น คะแนนของทัศนคติต่อครอบครัวจะมีได้ตั้งแต่ 12 ถึง 60 ถ้าได้คะแนนทัศนคติมาก จะแปลความได้ว่า มีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงบวก

เมื่อนำองค์ประกอบที่สกัดได้มาทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยให้ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบทั้งหมดเข้าไปในสมการการวิเคราะห์พร้อม ๆ กัน พบว่าองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว ดังสมการ

$$\begin{aligned} \text{ทัศนคติต่อครอบครัว}^2 = & 2312.460 + 62.602(\text{องค์ประกอบที่ 1}) - 79.054(\text{องค์ประกอบที่ 2}) \\ & + 231.217(\text{องค์ประกอบที่ 3}) \end{aligned}$$

สมการนี้ให้ค่า $R^2 = 14.5\%$ แสดงว่าร้อยละ 14.5 ของความแปรปรวนของทัศนคติที่มีต่อครอบครัวสามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยของทัศนคติต่อครอบครัว

องค์ประกอบ	B	SE(B)	T	P-value
1. ภูมิหลังของบิดามารดา	62.602	23.125	2.707	.007
2. ข้อมูลทั่วไปรายบุคคล	-79.054	23.125	-3.419	.001
3. ความสัมพันธ์ในครอบครัว	231.217	23.125	9.999	< .001
ค่าคงที่	2312.460	23.109	100.069	< .001

ค่า $R^2 = 14.5\%$

การแปลผลสัมประสิทธิ์ของสมการ

$$\text{ทัศนคติต่อครอบครัว}^2 = 2312.460 + 62.602(\text{ภูมิลักษณ์ของบิดามารดา}) - 79.054(\text{ข้อมูลทั่วไปรายบุคคล}) + 231.217(\text{ความสัมพันธ์ในครอบครัว})$$

สมมติว่านักเรียนที่มีคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดา และคะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล เท่ากัน ต่างกันเพียงคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีคะแนนต่างกัน 1 คะแนน จะมีทัศนคติต่อครอบครัวต่างกันร้อยละ 25* ในทำนองเดียวกัน ถ้าต่างกันเพียงคะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล โดยต่างกัน 1 คะแนน จะมีทัศนคติต่อครอบครัวต่างกันร้อยละ 15 และถ้าต่างกันเพียงคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดา โดยต่างกัน 1 คะแนน จะมีทัศนคติต่อครอบครัวต่างกันร้อยละ 13 เมื่อเทียบจากคะแนนเต็ม 60 คะแนน

เนื่องจากคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดา คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว มีหน่วยที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงทำคะแนนดังกล่าวข้างต้นให้เป็นคะแนนมาตรฐาน สำหรับการประยุกต์ใช้สมการถดถอยพหุ ได้แบ่งคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดา คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็น 2 กลุ่ม คือ ดี และ ไม่ดี โดยใช้เกณฑ์ $\bar{X} \pm SD$ ในการแบ่ง

คะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดา มีค่าอยู่ระหว่าง -1.52 ถึง 2.75

ถ้าคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดามีค่า $\geq +1$ จัดว่าอยู่ในกลุ่มดี

ถ้าคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดามีค่า ≤ -1 จัดว่าอยู่ในกลุ่มไม่ดี

*สมมติว่านักเรียนคนที่ 1 มีคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดาเท่ากับ 1 คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคลเท่ากับ 1 และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวเท่ากับ 1

$$\begin{aligned} \text{ทัศนคติต่อครอบครัว}^2 &= 2312.460 + 62.602(1) - 79.054(1) + 231.217(1) \\ &= 2527.225 \end{aligned}$$

และนักเรียนคนที่ 2 มีคะแนนภูมิลักษณ์ของบิดามารดาเท่ากับ 1 คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคลเท่ากับ 1 และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวเท่ากับ 2

$$\begin{aligned} \text{ทัศนคติต่อครอบครัว}^2 &= 2312.460 + 62.602(1) - 79.054(1) + 231.217(2) \\ &= 2758.442 \end{aligned}$$

จะเห็นว่านักเรียนคนที่ 1 และ 2 มีคะแนนทัศนคติต่อครอบครัว² ต่างกัน 231.217 นั่นคือ มีคะแนนทัศนคติต่อครอบครัว ต่างกัน 15.21 ($\sqrt{231.217}$) คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน

คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล มีค่าอยู่ระหว่าง -1.88 ถึง 5.56

ถ้าคะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคลมีค่า ≤ -1 จัดว่าอยู่ในกลุ่มดี

ถ้าคะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคลมีค่า $\geq +1$ จัดว่าอยู่ในกลุ่มไม่ดี

คะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว มีค่าอยู่ระหว่าง -3.80 ถึง 2.41

ถ้าคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวมีค่า $\geq +1$ จัดว่าอยู่ในกลุ่มดี

ถ้าคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวมีค่า ≤ -1 จัดว่าอยู่ในกลุ่มไม่ดี

พบว่านักเรียนที่มีคะแนนภูมิหลังของบิดามารดา คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว อยู่ในกลุ่มไม่ดี มีคะแนนทัศนคติต่อครอบครัวต่ำสุด เท่ากับ 44.04 สำหรับนักเรียนที่มีคะแนนทัศนคติต่อครอบครัวสูงสุด เท่ากับ 51.82 นั้น มีคะแนนภูมิหลังของบิดามารดา คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว อยู่ในกลุ่มดี (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 คะแนนทัศนคติต่อครอบครัวจำแนกตามกลุ่มคะแนนภูมิหลังของบิดามารดา คะแนนข้อมูลทั่วไปรายบุคคล และคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัว

คะแนนภูมิหลังของ บิดามารดา	คะแนนข้อมูลทั่วไป รายบุคคล	คะแนนความสัมพันธ์ ในครอบครัว	คะแนนทัศนคติต่อ ครอบครัว
ไม่ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	44.04
ไม่ดี	ไม่ดี	ดี	49.64
ไม่ดี	ดี	ไม่ดี	45.80
ไม่ดี	ดี	ดี	50.60
ดี	ไม่ดี	ไม่ดี	45.44
ดี	ไม่ดี	ดี	50.27
ดี	ดี	ไม่ดี	47.15
ดี	ดี	ดี	51.82

ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนภูมิหลังที่ดีของบิดามารดา

การศึกษานี้ พบว่านักเรียนประมาณร้อยละ 97 ที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนภูมิหลังที่ดีของบิดามารดา มีบิดารับราชการ ประมาณร้อยละ 59 มีมารดารับราชการ ร้อยละ 85.8 มีมารดาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า ร้อยละ 92.2 มีบิดาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า และมากกว่าร้อยละ 50 ที่ผู้ปกครองไปส่ง - รับ / ไป - กลับรถโรงเรียน (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนภูมิหลังที่ดีของบิดามารดา

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	0.9
รับราชการ	112	96.6
รับจ้างเอกชน	3	2.6
อาชีพของมารดา		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	30	26.5
รับราชการ	67	59.3
รับจ้างเอกชน	16	14.2
ระดับการศึกษาของมารดา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	16	14.2
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	97	85.8
ระดับการศึกษาของบิดา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	9	7.8
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	107	92.2
วิธีเดินทางไป - กลับโรงเรียน		
ผู้ปกครองไปส่ง-รับ / ไป-กลับรถโรงเรียน	64	54.2
ไป-กลับเอง	54	45.8

ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ศิรายนุคคล

การศึกษานี้ พบว่านักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 ที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ศิรายนุคคล มีพี่น้อง 1 คน ร้อยละ 93.2 เป็นบุตรคนแรก มากกว่าร้อยละ 50 อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 4-6 คน ประมาณร้อยละ 82 มีครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว เกือบร้อยละ 60 ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองวันละ 50-99 บาท และประมาณร้อยละ 86 ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย/ปล่อยปละละเลย (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ศิรายนุคคล

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนพี่น้อง		
1 คน	47	53.4
2 คน	40	45.5
3 คน	1	1.1
ลำดับที่ของบุตร		
1	82	93.2
2	6	6.8
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2-3 คน	40	45.5
4-6 คน	48	54.5
ประเภทของครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	72	81.8
ครอบครัวขยาย	16	18.2
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน		
น้อยกว่า 50 บาท	16	18.2
50-99 บาท	52	59.1
ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป	20	22.7

ตารางที่ 16 (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิธีการอบรมเลี้ยงดู			
	ประชาธิปไตย / ปล่อยปละละเลย	76	86.4
	เข้มงวดกวดขัน	12	13.6

ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

การศึกษานี้ พบว่านักเรียนร้อยละ 80.8 ที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว มีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองตั้งแต่ 7 ชม.ขึ้นไป ร้อยละ 87.5 รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครองวันละ 2 มื้อ ประมาณร้อยละ 70 มีความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง ประมาณร้อยละ 66 มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับมาก ร้อยละ 96.2 อาศัยอยู่ในบ้านที่มีอาณาบริเวณ ร้อยละ 82.7 มีเพื่อนสนิทที่ตั้งใจเรียน เชื้อฟังกูอาจารย์ ประมาณร้อยละ 92 มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และประมาณร้อยละ 66 เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง			
	ตั้งแต่ 3 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ชม.	2	1.9
	ตั้งแต่ 5 ชม. ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชม.	18	17.3
	ตั้งแต่ 7 ชม. ขึ้นไป	84	80.8
จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน			
	1 มื้อ	13	12.5
	2 มื้อ	91	87.5

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง			
	น้อย	6	5.8
	ปานกลาง	73	70.2
	มาก	25	24.0
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่			
ไม่มีโอกาส			
	น้อย	1	1.0
	ปานกลาง	9	8.7
	มาก	25	24.0
		69	66.3
ลักษณะที่พักอาศัย			
บ้านที่มีอาณาบริเวณ			
	บ้านที่ไม่มีอาณาบริเวณ	100	96.2
		4	3.8
ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ			
ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา/ ชอบผีนกภูระเบียบต่างๆ			
	ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์	18	17.3
		86	82.7
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
อยู่ด้วยกัน			
	แยกกันอยู่/ หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	96	92.3
		8	7.7
เพศ			
	ชาย		
	หญิง	35	33.7
		69	66.3

ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนภูมิหลังที่ไม่ดีของบิดามารดา

การศึกษานี้ พบว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนภูมิหลังที่ไม่ดีของบิดามารดา มีบิดามารดาทำอาชีพรับจ้างเอกชน ร้อยละ 96.7 มีมารดาจบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 85.7 มีบิดาจบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา และประมาณร้อยละ 92 ที่ไป-กลับ โรงเรียนเอง (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนภูมิหลังที่ไม่ดีของบิดามารดา

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา			
	รับจ้างเอกชน	91	100
อาชีพของมารดา			
	รับจ้างเอกชน	92	100
ระดับการศึกษาของมารดา			
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	89	96.7
	มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	3	3.3
ระดับการศึกษาของบิดา			
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	78	85.7
	มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	13	14.3
วิธีเดินทางไป - กลับโรงเรียน			
	ผู้ปกครองไปส่ง-รับ / ไป-กลับรถโรงเรียน	7	7.6
	ไป-กลับเอง	85	92.4

ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ไม่ดีรายบุคคล

การศึกษานี้ พบว่านักเรียนประมาณร้อยละ 66 ที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ไม่ดีรายบุคคล มีพี่น้อง 4-5 คน มากกว่าร้อยละ 50 เป็นบุตรคนที่ 3-4 เกือบร้อยละ 50 อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 7-10 คน ประมาณร้อยละ 60 มีครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวขยาย ร้อยละ 52.1

ครองวันละ 50-99 บาท และประมาณร้อยละ 69 ได้รับการเลี้ยงดูแบบประจําชีพไทย / ปล่อยปละละเลย (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ลักษณะของตัวแปรจําแนกตามคะแนนข้อมูลทั่วไปที่ไม่ดีรายบุคคล

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนพี่น้อง			
	2-3 คน	18	18.7
	4-5 คน	63	65.7
	6-11 คน	15	15.6
ลำดับที่ของบุตร			
	1-2	26	27.1
	3-4	53	55.2
	5-9	17	17.7
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			
	4-6 คน	35	36.5
	7-10 คน	46	47.9
	11-25 คน	15	15.6
ประเภทของครอบครัว			
	ครอบครัวเดี่ยว	38	39.6
	ครอบครัวขยาย	58	60.4
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน			
	น้อยกว่า 50 บาท	42	43.8
	50-99 บาท	50	52.0
	ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป	4	4.2

ตารางที่ 19 (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิธีการอบรมเลี้ยงดู			
	ประชาธิปไตย / ปล่อยปละละเลย	66	68.8
	เข้มงวดกวดขัน	30	31.2

ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว

การศึกษานี้ พบว่านักเรียนร้อยละ 46.3 ที่อยู่ในกลุ่มที่มีคะแนนความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว มีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองตั้งแต่ 3 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ชม. ร้อยละ 62 รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครองวันละ 1 มื้อ เกือบร้อยละ 60 มีความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 38 มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.8 อาศัยอยู่ในบ้านที่มีอาณาบริเวณ ร้อยละ 71.3 มีเพื่อนสนิทที่ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา / ชอบผีนกภูระเมียบต่างๆ ร้อยละ 62 มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และประมาณร้อยละ 56 เป็นเพศชาย (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ลักษณะของตัวแปรจำแนกตามคะแนนความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในครอบครัว

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง			
	น้อยกว่า 1 ชม.	14	13.0
	ตั้งแต่ 1 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 3 ชม.	29	26.8
	ตั้งแต่ 3 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ชม.	50	46.3
	ตั้งแต่ 5 ชม. ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชม.	14	13.0
	ตั้งแต่ 7 ชม. ขึ้นไป	1	0.9
จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน			
	ไม่มี	39	36.1
	1 มื้อ	67	62.0
	2 มื้อ	2	1.9

ตารางที่ 20 (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง			
	ไม่มี	7	6.5
	น้อย	64	59.3
	ปานกลาง	36	33.3
	มาก	1	0.9
ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่			
	ไม่มีโอกาส	16	14.8
	น้อย	38	35.2
	ปานกลาง	41	38.0
	มาก	13	12.0
ลักษณะที่พักอาศัย			
	บ้านที่มีอาณาบริเวณ	57	52.8
	บ้านที่ไม่มีอาณาบริเวณ	51	47.2
ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ			
	ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา/ ชอบผีนกภูกระเบียบต่างๆ	77	71.3
	ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์	31	28.7
สถานภาพสมรสของบิดามารดา			
	อยู่ด้วยกัน	67	62.0
	แยกกันอยู่ / หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	41	38.0
เพศ			
	ชาย	60	55.6
	หญิง	48	44.4

บทที่ 5

อภิปราย

5.1 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติรวมต่อครอบครัวในเชิงบวก ซึ่งผลการศึกษาที่ได้นี้คล้ายคลึงกับการผลศึกษาของ วาภูมิ วงศ์เขียว (33) ที่พบว่านักศึกษามีเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวไปในทางบวก และผลการศึกษาของ มาลินี ทองเรืองโรจน์ (23) ที่กล่าวว่านักเรียนมีมโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาถูกต้อง การที่นักเรียนมีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงบวกนั้น อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี ซึ่งความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสร้างบุคลิกภาพที่สมบูรณ์และสุขภาพจิตที่ดีให้แก่เด็ก โดยบิดามารดาเป็นหลักสำคัญ กล่าวคือ ถ้าบิดามารดารักใคร่กันดี ยกย่องนับถือกัน ทั้งบิดาและมารดาต่างก็รักลูก เด็กก็จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีความสุข (20) ดังเช่นการศึกษาของ กุลวรรณ วิทยาวงสรุจิ (21) ที่พบว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี จะมีการปรับตัวที่ดีด้วย สำหรับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ น่าจะมีผลทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อครอบครัวในเชิงบวก ซึ่งสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ค่อนข้างดีทั้งในด้านตัวบุคคลและสถานที่ กล่าวคือ ทางด้านตัวบุคคลก็คือเพื่อนนักเรียนด้วยกันซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ส่วนสถานที่ก็คือสภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน โดยส่วนใหญ่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจะอยู่บริเวณแหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยหรือสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่แหล่งมั่วสุมของสิ่งที่ไม่ดี เป็นผลทำให้นักเรียนไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (ตัวแปรอิสระ) กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยการทดสอบไคสแควร์ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ

เพศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลินี ทองเรืองโรจน์ (23) ที่พบว่านักเรียนหญิงมี มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวสูงกว่านักเรียนชาย และผลการศึกษาของ ศิริพร สิริยากุล (24) ที่กล่าวว่าบุตรวัยรุ่นหญิงมีการรับรู้การสื่อสารเชิงบวกในครอบครัวมากกว่าบุตรวัยรุ่นชาย ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสัมพันธภาพในครอบครัว ดังเช่นการศึกษาของ กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ (21) และ พัชรา พันธุ์พัฒนกุล (22) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีกว่าวัยรุ่นชาย

วิถีเดินทางไป-กลับโรงเรียน ซึ่งนักเรียนที่ไป-กลับเอง มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองไปส่ง-รับ / ไป-กลับรถโรงเรียน อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่ไป-กลับเอง ก่อนข้างมีอิสระในการที่จะไปเที่ยว เล่นเล่น หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ หลังเลิกเรียนได้มากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองไปส่ง-รับ / ไป-กลับรถโรงเรียน ทำให้นักเรียนกลับบ้านเย็นหรือค่ำ เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครองจึงน้อยลง เป็นผลทำให้ผู้ปกครองมีเวลาอบรมและเอาใจใส่นักเรียนได้น้อยลงด้วย ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนขาดความอบอุ่นและคิดว่าผู้ปกครองไม่สนใจนักเรียน ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองไปส่ง-รับ จะมีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองมากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาในการที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นเด็กดี และถ้านักเรียนมีปัญหาที่สามารถที่จะปรึกษากับผู้ปกครองได้อีกด้วย สำหรับนักเรียนที่ไป-กลับรถโรงเรียน จะไม่มีปัญหาเรื่องการกลับบ้านผิดเวลา ทำให้นักเรียนมีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองได้เต็มที่ มีโอกาสในการที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวขึ้น

ลักษณะที่พักอาศัย โดยนักเรียนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีอาณาบริเวณ มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่มีอาณาบริเวณ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้อาศัยอยู่ในบ้านที่มีอาณาบริเวณ จะส่งผลให้นักเรียนกับผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี

ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ สำหรับนักเรียนที่มีเพื่อนสนิทที่ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครู อาจารย์ มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนสนิทที่ชอบเที่ยวเตร่ สนุกสนานเฮฮา / ชอบผีนกภูระเบียบต่าง ๆ ซึ่งเพื่อนสนิท คือ เพื่อนที่มีลักษณะนิสัยคล้าย ๆ กับตัวนักเรียนเอง ถ้าเพื่อนสนิทตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์ นักเรียนก็ย่อมจะตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์ด้วย ซึ่งการที่นักเรียนตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์นั้น อาจเป็นผลเนื่องมาจากการที่ผู้ปกครองมีเวลาในการอบรม สนใจ และเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนไม่ไปเที่ยวเตร่ หรือทำผิดระเบียบ

สถานภาพสมรสของบิดามารดา โดยนักเรียนที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้างกัน / บิดาหรือมารดาเสียชีวิต มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงลบสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่

ด้วยกัน อาจเนื่องจากนักเรียนขาดความอบอุ่น และไม่ได้รับการอบรมหรือเอาใจใส่จากผู้ปกครอง อย่างเต็มที่ ส่วนนักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน เป็นผลทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นและได้รับการอบรมหรือเอาใจใส่จากผู้ปกครองมากกว่า

ระดับการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งผลการศึกษาที่ได้นี้สนับสนุนได้จากการศึกษาของ จรรยา สุวรรณทัต และคณะ (27) ที่พบว่า บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำ ซึ่งถ้าอบรมเลี้ยงดูเด็กดีแล้ว เด็กก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อบิดามารดา รวมไปถึงครอบครัวที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย

อาชีพของบิดามารดา โดยนักเรียนที่มีบิดามารดาทำอาชีพรับราชการ มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาไม่ได้ประกอบอาชีพหรือรับจ้างเอกชน เนื่องจากบิดามารดาที่ทำอาชีพรับราชการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูง ซึ่งจะมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ดี เป็นผลทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง และเกิดความอบอุ่นเมื่ออยู่ในครอบครัว

เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นภวัลย์ กัมพลาศิริ (28) ที่พบว่าปัญหาภายในครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นส่วนมากมีปัญหาในเรื่องของบิดามารดาไม่มีเวลาใกล้ชิดเอาใจใส่บุตร อาจเป็นผลเนื่องมาจากการที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับนักเรียน จึงไม่มีเวลาในการอบรมและเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนอาจใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ และไม่มี ความอบอุ่นเมื่ออยู่ในครอบครัว

ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ นภวัลย์ กัมพลาศิริ (28) ที่พบว่า กิจกรรมในครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นส่วนมากต่างคนต่างทำ ความร่วมมือกันมีน้อย ซึ่งการที่นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมกับผู้ปกครองในระดับน้อย ข่อมทำให้นักเรียนกับผู้ปกครองไม่มีความคุ้นเคย ไม่มีความอบอุ่นซึ่งกันและกัน

จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน ซึ่งนักเรียนที่รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครอง 2 มื้อ มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครอง 1 มื้อ และนักเรียนที่ไม่มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครอง เนื่องจากการรับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครองนั้น ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาในการอบรมนักเรียน และเมื่อนักเรียนมีปัญหาที่สามารถที่จะปรึกษาผู้ปกครองได้ อีกทั้งยังให้ความรู้สึกที่อบอุ่นแก่นักเรียนอีกด้วย

ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ โดยนักเรียนที่มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับมาก มีสัดส่วนของทัศนคติต่อครอบครัวเชิงบวกสูงกว่า นักเรียนที่มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับปานกลาง น้อย และไม่มีโอกาส ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการไปหาญาติผู้ใหญ่ ทำให้นักเรียนมี

ความผูกพันกับญาติผู้ใหญ่ ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความอบอุ่นเกิดขึ้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

5.2 อภิปรายสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (ตัวแปรอิสระ) กับทัศนคติต่อครอบครัวโดยการทดสอบไคสแควร์ จะบอกให้ทราบว่ากลุ่มที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อครอบครัวและกลุ่มที่มีทัศนคติเชิงลบต่อครอบครัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรในระดับต่างๆกันหรือไม่ ซึ่งข้อจำกัดของการทดสอบไคสแควร์นี้มีอยู่ค่อนข้างมาก ถึงแม้จะพบว่ามีความสัมพันธ์กันในตัวแปรที่ทดสอบทั้งสอง แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผล และไม่สามารถบอกทิศทางหรือระดับของความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ (39) การทดสอบไคสแควร์นั้นเป็นการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียวซึ่งจะพิจารณาปัจจัยที่ละปัจจัยว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัวหรือไม่โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อตัวแปรตาม ทำให้ผลการวิเคราะห์ที่ได้อาจจะไม่สมบูรณ์หรือมีความเบี่ยงเบน

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ส่วนใหญ่ใช้สถิติการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว ส่วนการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อน คือ พิจารณาปัจจัยที่สนใจ และควบคุมปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้อยู่ในภาวะคงที่แต่มีใช้ตัดออกจากการวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วยให้การอธิบายผลเป็นไปอย่างถูกต้องมีความสมบูรณ์และใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น ดังนั้นจึงใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับทัศนคติต่อครอบครัว โดยลักษณะตัวแปรที่จะวิเคราะห์ต้องเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิตินี้คือ ตัวแปรตามมีการแจกแจงแบบปกติ ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน แต่ในการศึกษานี้เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ พบว่ามีบางตัวแปรที่มีค่าดังกล่าวสูง หรือเรียกว่า Multicollinearity ซึ่งทำให้ไม่สามารถอธิบายระดับและทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ และยังมีผลต่อการเพิ่มหรือลดตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการถดถอยอีกด้วย (38) ดังนั้นในการนำตัวแปรมาวิเคราะห์จึงใช้ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั่นเอง

สถิติที่ใช้เป็นเครื่องมือช่วยให้การวิเคราะห์แบบตัวแปรเชิงซ้อนในการศึกษานี้มีความสมบูรณ์ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นจะเป็นอิสระต่อกัน (38), (40) และนำองค์ประกอบที่ได้ทั้งหมดเข้าไปในสมการถดถอย จึงทำให้ผลสรุปที่ได้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบยังเป็นการลดจำนวนตัวแปร

หรือข้อมูลให้น้อยลง โดยถ่วงลดจำนวนตัวแปรให้น้อยที่สุดที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดก็จะเป็นการดี ในการศึกษาครั้งนี้สามารถลดจำนวนตัวแปรจาก 21 ตัว ให้เหลือเป็นจำนวน 3 องค์ประกอบ สำหรับความชัดเจนในด้านความหมายขององค์ประกอบที่สกัดได้จากการศึกษาครั้งนี้ ถือว่ายังคงมีความชัดเจน โดยดูจากตัวแปรที่ถูกจัดให้เป็นสมาชิกของแต่ละองค์ประกอบ พบว่ามีความเหมาะสมกับองค์ประกอบแต่ละตัว รวมทั้งค่าน้ำหนักองค์ประกอบของสมาชิกในแต่ละองค์ประกอบนั้นก็เรียงลำดับกันตามที่ควรเป็นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี (43) ส่วนความครบถ้วนในการอธิบาย เมื่อพิจารณาจากความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนของการศึกษานี้ พบว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 33.09

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตบางกะปิ ในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2540 จำนวน 706 คน ได้ผลการศึกษารูปดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนทัศนคติต่อครอบครัว โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามนี้เท่ากับ 0.84

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีจำนวนพอ ๆ กัน โดยส่วนใหญ่มีอายุ 13-14 ปี ร้อยละ 53.9 มีพี่น้อง 1-2 คน เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างเป็นบุตรคนที่ 1 ประมาณร้อยละ 58 อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิก 4-5 คน มากกว่าร้อยละ 50 ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองวันละ 50-99 บาท ร้อยละ 48 ไป-กลับโรงเรียนด้วยรถประจำทาง ประมาณร้อยละ 60 พักอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว / บ้านแฝด และมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง มีเพื่อนสนิทที่ตั้งใจเรียน เชื้อพึงครูอาจารย์

ลักษณะข้อมูลทางด้านครอบครัว พบว่า สามในสี่ของกลุ่มตัวอย่างมีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ประมาณร้อยละ 73 อาศัยอยู่กับบิดามารดา / บิดามารดาและญาติพี่น้อง ร้อยละ 66.9 มีบิดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า ประมาณร้อยละ 74 มีบิดาทำอาชีพรับจ้างเอกชน มากกว่าร้อยละ 50 มีมารดาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า และเกือบร้อยละ 60 มีมารดาทำอาชีพรับจ้างเอกชน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่า ร้อยละ 35.6 ของกลุ่มตัวอย่าง มีเวลาอยู่ร่วมกับผู้ปกครองวันละตั้งแต่ 5 ชม.ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชม. ประมาณสองในสามของกลุ่มตัวอย่าง มีความถี่ที่ได้

ทำร่วมกับผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง มากกว่าร้อยละ 50 ได้รับประทานอาหารร่วมกับผู้ปกครองวันละ 1 มื้อ ประมาณร้อยละ 39 มีความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ในระดับมาก และร้อยละ 60.2 ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อสถาบันครอบครัวไทย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติรวมต่อครอบครัวในเชิงบวก

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาจำนวนองค์ประกอบ ได้ 3 องค์ประกอบ จากตัวแปรทั้งหมด 21 ตัว คือ

องค์ประกอบที่ 1 ภูมิหลังของบิดามารดา ค่าไอเกน 3.219 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 15.33 ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัว คือ อาชีพรับราชการของบิดา อาชีพรับจ้างเอกชนของบิดา อาชีพรับราชการของมารดา อาชีพรับจ้างเอกชนของมารดา ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา และวิถีเดินทางไป-กลับโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 2 ข้อมูลทั่วไปรายบุคคล ค่าไอเกน 2.084 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.92 ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัว คือ จำนวนพี่น้อง ลำดับที่ของบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประเภทของครอบครัว ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน และวิธีการอบรมเลี้ยงดู

องค์ประกอบที่ 3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ค่าไอเกน 1.647 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 7.84 ประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัว คือ เวลาที่อยู่ร่วมกับผู้ปกครอง จำนวนมื้ออาหารที่รับประทานด้วยกัน ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง ความถี่ในการไปหาญาติผู้ใหญ่ ลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบ สถานภาพสมรสของบิดามารดา และเพศ

การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบกับทัศนคติต่อครอบครัวโดยวิธีถดถอยพหุเชิงเส้น พบว่าองค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสมการถดถอยพหุเชิงเส้นนี้มีค่า $R^2 = 14.5\%$ นั่นคือ ร้อยละ 14.5 ของความแปรปรวนของทัศนคติที่มีต่อครอบครัวสามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบทั้ง 3 นี้

6.2 ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษานี้พบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการที่นักเรียนมีทัศนคติบวกต่อครอบครัว ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรให้ความสนใจในการอบรมและเอาใจใส่นักเรียน รวมทั้งควรมีเวลาให้แก่นักเรียนด้วยเพื่อจะได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวขึ้น

2. ผู้ปกครองอาจให้ความสำคัญของสภาพเศรษฐกิจในครอบครัว มากกว่าการมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ดังนั้นทางโรงเรียนควรจะมีชี้แนะและส่งเสริมให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในครอบครัว

3. การศึกษานี้ พบว่าส่วนใหญ่ของนักเรียนมีทัศนคติบวกต่อครอบครัว ดังนั้นน่าจะมีการศึกษาถึงผลกระทบของทัศนคติในวัยรุ่นต่อครอบครัวทั้งเชิงบวกและลบ เช่น ผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลกระทบต่อการรับรู้และกลไกในการแก้ปัญหา โดยทำการศึกษาแบบระยะยาวเพื่อติดตามผลดังกล่าว

4. สำหรับการศึกษานี้ที่มีตัวแปรจำนวนมาก ควรจะใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเข้ามาช่วยเพื่อเป็นการลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลง โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และแยกเป็นกลุ่มๆ ตามความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

1. อนุลักษณ์ นิติรัช. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การสมรส และการหย่าร้างของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาสุขศึกษา]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.
2. จรรยา สุวรรณทัต. วัยรุ่นกับความสัมพันธ์ในครอบครัว. ใน: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, บรรณาธิการ. เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นำ้กั้งการพิมพ์, 2529:399-437.
3. วินัดดา ปิยะศิลป์. ครอบครัวกับวัยรุ่น. ใน: คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, บรรณาธิการ. การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2539:123-66.
4. ปรีชา คัมภีรปกรณ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียนวัยรุ่น. ใน: สมพิศ นิชถานนท์, วนิตา ตรีสวัสดิ์, บรรณาธิการ. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532:45-74.
5. Newcomb TM. Social psychology. New York: Pryden Press, 1954.
6. Norman LM. Introduction to psychology. Boston: Houghton Mufflin, 1971.
7. ทิตยา สุวรรณชญ และคณะ. วิทยาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2516.
8. Carter VG. Dictionary education. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 1973.
9. ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
10. โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
11. สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ชัยศิริการพิมพ์, 2522.
12. สุพัศรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
13. วันครอบครัว. แนวหน้า 14 เมษายน 2540.
14. สุนันทา เสงสันติสุข. วันครอบครัวของคนบันเทิง. สยามโพสต์ 14 เมษายน 2540.

15. ปรีศนา นนทโชติ: ครอบครัวยุคใหม่ของคนกรุงเทพฯ กับมุมมองในสองทศวรรษหน้า. สยามโพสต์ 14 เมษายน 2540.
16. ปราวพ เหล่าวานิช: วันแห่งครอบครัว. สยามรัฐ 3 เมษายน 2533; คอลัมน์ทรรศนะ.
17. นิตยา คชภักดี: ชี้อาจะ “ครอบครัว” เสี่ยงพอกับ “สิ่งแวดล้อม”. แนวหน้า 15 เมษายน 2540.
18. กมลา แสงสีทอง. สภาพการณ์ของคนชราในครอบครัวไทย : กรณีศึกษากลุ่มคนชราในสถานสงเคราะห์บ้านบางแค [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
19. Weiss อังใน ฉวีวรรณ แก้วพรหม. ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมที่รับรู้กับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
20. อัจฉรา พุ่มมณีกร. บทบาทของบิดาที่เป็นนักธุรกิจในทัศนะของบุตรวัยรุ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
21. กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
22. พัทธา พันธุ์พัฒนกุล. การเปรียบเทียบความสำคัญในบทบาทของตนเองและสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพะเยา [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
23. มาลินี ทองเรืองโรจน์. มโนทัศน์เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
24. สิริพร สิริยากุล. การศึกษาทัศนคติของบุตรวัยรุ่นที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

25. Humphries LS. A study of the relationship between family structure and the behavior of students in a large suburban junior high school. *Dissertation Abstracts International* 42(October 1981).
26. Kennedy GE. College students' perceptions of family cohesion, adaptability and stress in blended, single parent and intact families. *Dissertation Abstracts International* 44 (March 1984).
27. จรรยา สุวรรณทัต และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง ทักษะคิดของปู่ ย่า ตา ยาย และบิดามารดาที่มีต่อกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กและผลที่มีต่อลักษณะพฤติกรรมบางประการของเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
28. นภวัลย์ กัมพลาศิริ. การศึกษาสภาวะแวดล้อมทางครอบครัวของผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
29. วรภา ลำเจียกเทศ. แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวในทัศนะของสตรีที่สมรสแล้ว : ศึกษาเฉพาะกรณีสตรีที่มารับบริการจากศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลศิริราช [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
30. สมาน กำเนิด. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
31. นพพร พานิชสุข. อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการใช้จ่ายระดับประสาทประเภทแอมเฟตตามีนของเด็กวัยรุ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
32. พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล. การกระทำความคิดเกี่ยวกับทรัพย์ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง : การศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม [วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

33. วารุณี วงสวิเชียร. เจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียนที่นับถือพระพุทธศาสนา และศาสนาอิสลามที่เรียนและไม่เรียนประชากรศึกษาในสถาบันผลิตครูภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.
34. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. ข้อเสนอการพัฒนากทมและปริมณฑล : แนวทางการพัฒนา หลักและแผนงานการลงทุน ในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534). ม.ป.ท., 2529.
35. Carmines EG, Zeller RA. Reliability and validity assessment. New York: Sage, 1968.
36. เอนก พ. อนุกุลบุตร. การวัดและประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
37. Armitage P, Berry G. Statistical methods in medical research. n.p.: Blackwell Scientific, 1987.
38. Kleinbaum DG, Kupper LL, Muller KE. Applied regression analysis and other multivariable methods. 2nd ed. Boston: PWS-Kent, 1988.
39. Dixon WJ, Massey FJ. Introduction to statistical analysis (International student edition). 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 1969.
40. อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
41. มนตรี พิริยกุล. การวิเคราะห์ทางสถิติของตัวแปรพหุ 2. กรุงเทพมหานคร: กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2529.
42. อุทุมพร ทองอุไทย. การวิเคราะห์ตัวประกอบ(อค์ด้าเนา). ม.ป.ท., 2518.
43. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และถัดดาวัลย์ รอดมณี. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2527.
44. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. เทคนิคทางสถิติขั้นสูงสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไมโครคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC+. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2533.
45. Marija JN. SPSS for Windows: Professional sataistics, release 6.0. Chicago: SPSS, 1993.
46. Michael SL. Factor analysis and related techniques. Jurong Town (Singapore): Toppan, 1994.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย

ครอบครัวในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีลักษณะที่เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วยพ่อแม่และลูกเท่านั้น ปัญหาที่มักจะเผชิญอยู่ในครอบครัวประเภทนี้ โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ในเมืองก็คือการที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับลูก กล่าวคือ ตอนเช้าต่างคนก็ต่างรีบออกจากบ้านเพื่อไปทำงานและไปเรียนหนังสือ กว่าจะกลับบ้านก็เป็นเวลาเย็น โอกาสที่จะได้พบปะสนทนากันก็มักจะเป็นวันหยุดเท่านั้น แต่ถ้าเป็นพ่อแม่ที่มีกิจกรรมอื่นทางสังคมก็จะทำให้ลูกยิ่งต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทัศนคติและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อสถาบันครอบครัวไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของวัยรุ่นต่อครอบครัว ท่านในฐานะที่เป็นวัยรุ่นจะเป็นผู้ที่บ่งบอกและชี้ให้เห็นปัจจัยเหล่านั้นได้ดีที่สุด ดังนั้นผู้วิจัย จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในฐานะที่ท่านเป็นตัวแทนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ให้ช่วยตอบแบบสอบถาม คำตอบที่ได้จากท่านจะมีประโยชน์ในการช่วยวางแผนการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่อาจจะเกิดกับวัยรุ่นในอนาคต ผู้วิจัยจึงหวังว่าท่านจะให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

อนึ่ง การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการตอบใด ๆ ต่อการเรียนของท่าน และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

พจนนา ทรัพย์สกุลเจริญ

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความใน _____ ที่สอดคล้องกับตัวท่าน

1. เพศ ( ) ชาย
( ) หญิง
2. อายุ (อายุเต็ม) _____ ปี
3. กำลังศึกษาอยู่ในชั้น
( ) ม.1
( ) ม.2
( ) ม.3
4. มีพี่น้องทั้งหมด _____ คน
5. เป็นบุตรคนที่ _____
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว _____ คน
7. ท่านได้รับค่าใช้จ่ายจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองประมาณวันละ
( ) น้อยกว่า 50 บาท
( ) 50 - 99 บาท
( ) 100 - 149 บาท
( ) มากกว่าหรือเท่ากับ 150 บาท

8. ท่านเดินทาง ไป-กลับ โรงเรียนด้วยวิธี

- ( ) บิคารมารคาหรือผู้ปกครองไปส่ง-รับ
- ( ) บิคารมารคาหรือผู้ปกครองไปส่ง กลับรถประจำทาง
- ( ) ไป-กลับ รถประจำทาง
- ( ) เดิน ไป-กลับ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

9. ลักษณะที่พักอาศัยที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบัน

- ( ) บ้านเดี่ยว / บ้านแฝด
- ( ) ทาวน์เฮาส์
- ( ) อาคารพาณิชย์ / ตึกแถว
- ( ) อพาร์ทเมนต์ / แฟลต / แมนชั่น
- ( ) คอนโดมิเนียม
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

10. ลักษณะโดยทั่วไปของเพื่อนสนิทที่ท่านคบหาอยู่ในขณะนี้

- ( ) ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานเฮฮา
- ( ) ชอบฝึกฝนกฎระเบียบต่าง ๆ
- ( ) ตั้งใจเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวท่าน

1. บิคารมารคาของท่าน

- ( ) อยู่ด้วยกัน
- ( ) แยกกันอยู่
- ( ) หย่าร้างกัน
- ( ) บิคาหรือมารคาเสียชีวิต

2. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับ

- บิดามารดา (ตอบข้อ 3-6)
- บิดามารดาและญาติพี่น้อง (ตอบข้อ 3-6)
- บิดา (ตอบข้อ 3-4)
- บิดาและญาติพี่น้อง (ตอบข้อ 3-4)
- มารดา (ตอบข้อ 5-6)
- มารดาและญาติพี่น้อง (ตอบข้อ 5-6)
- ญาติพี่น้อง (ตอบส่วนที่ 3)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____ (ตอบส่วนที่ 3)

3. ระดับการศึกษาของบิดา

- ไม่ได้เรียน
- มัธยมศึกษาตอนต้น
- อนุปริญญา
- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

4. บิดามีอาชีพ

- ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว
- พนักงานบริษัทเอกชน
- รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ
- เกษตรกร
- รับจ้างรายวัน, ลูกจ้างรายวัน

5. ระดับการศึกษาของมารดา

- ไม่ได้เรียน
- มัธยมศึกษาตอนต้น
- อนุปริญญา
- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษาตอนปลาย
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

6. มารดามีอาชีพ

- ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว
- พนักงานบริษัทเอกชน
- รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ
- เกษตรกร
- รับจ้างรายวัน, ลูกจ้างรายวัน

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อครอบครัว

กรณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

คำถาม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.ท่านรู้สึกว่าเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับท่าน	.....	.....	.....	.....	.....
2.ท่านคิดว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ให้ความอบอุ่นและรักท่านมาก	.....	.....	.....	.....	.....
3.ท่านคิดว่าท่านสามารถเชื่อถือและไว้ วางใจบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	.....	.....	.....	.....	.....
4.ท่านรู้สึกว่าเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สนใจในการเรียนของท่าน	.....	.....	.....	.....	.....
5.ท่านรู้สึกว่าเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่พยายามที่จะเข้าใจปัญหาของท่าน	.....	.....	.....	.....	.....
6.ท่านเชื่อว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครอง สามารถช่วยให้ท่านพ้นอุปสรรคต่างๆ	.....	.....	.....	.....	.....
7.ท่านรู้สึกว่าเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง คอยจับผิดท่านอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
8.ท่านรู้สึกว่าได้รับสิ่งของที่ต้องการ จากบิดามารดาหรือผู้ปกครองตาม ควร	.....	.....	.....	.....	.....
9.ท่านรู้สึกว่าย่อยอยากหนีออกจากบ้าน	.....	.....	.....	.....	.....
10.ท่านรู้สึกได้ถึงความเท่าเทียมกันใน ระหว่างพี่น้องจากการกระทำของ บิดามารดาหรือผู้ปกครอง	.....	.....	.....	.....	.....
11.ท่านรู้สึกได้ถึงความพยายามของ บิดามารดาหรือผู้ปกครองในการ สร้างความปรองดอง	.....	.....	.....	.....	.....
12.ท่านรู้สึกว่าการครอบครัวของท่านมี ความสุขอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่สอดคล้องกับตัวท่าน

1. ท่านมีเวลาอยู่ร่วมกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยประมาณวันละ (ไม่นับเวลาอนอน)

- ( ) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง
- ( ) 1 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่ถึง 3 ชั่วโมง
- ( ) 3 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่ถึง 5 ชั่วโมง
- ( ) 5 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่ถึง 7 ชั่วโมง
- ( ) 7 ชั่วโมงขึ้นไป

2. ความถี่ของกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันระหว่างท่านกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

กิจกรรม	4 ครั้งต่อ สัปดาห์ขึ้นไป	2-3 ครั้งต่อ สัปดาห์	1 ครั้งต่อ สัปดาห์	ไม่ได้ทำ
ดูทีวี	.....	.....	.....	.....
ดูภาพยนตร์	.....	.....	.....	.....
นั่งรถ	.....	.....	.....	.....
ปลูกต้นไม้	.....	.....	.....	.....
จัดบ้าน	.....	.....	.....	.....
เล่นกีฬา	.....	.....	.....	.....
ไปเที่ยว	.....	.....	.....	.....

3. ท่านรับประทานอาหารร่วมกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองวันละ

- ( ) ไม่มี
- ( ) 1 มื้อ
- ( ) 2 มื้อ

4. ท่านมีโอกาสไปหาญาติผู้ใหญ่

- ไม่มีโอกาส
- มีโอกาส (ตอบได้หลายข้อ) ระบุ เฉพาะเทศกาล
  - เสาร์ - อาทิตย์
  - ช่วงปิดเทอม
  - เฉพาะงานพิธีต่าง ๆ

5. ใครเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกแผนการเรียนของท่าน

- ตัวท่านเอง
- เพื่อน
- บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

6. ใครเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกซื้อเสื้อผ้าหรือแต่งตัวของท่าน

- ตัวท่านเอง
- เพื่อน
- บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ภาคผนวก ข

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Reliability Test)(35) , (36)

ความเที่ยงของเครื่องมือ หมายถึง ความคงที่ ความเชื่อถือได้และคงเส้นคงวาของเครื่องมือ นั้น คือ เมื่อนำเครื่องมือ นั้นไปวัดที่ครั้งก็จะ ได้ค่าคงที่

วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) หรือวิธีของครอนบาค (Cronbach Method) ใช้หาความเที่ยงของเครื่องมือในกรณีที่จะแนของแบบทดสอบแต่ละข้อมิได้เป็นแบบ 0,1 แต่ให้คะแนนเป็นระดับที่มากกว่า 1 โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้ (35)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} = ความเที่ยงของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อในแบบทดสอบ

S_i^2 = ค่าความแปรปรวนของคำถามแต่ละข้อ

S_x^2 = ค่าความแปรปรวนของคำถามทั้งหมด

2. การหาอำนาจในการจำแนกรายข้อ (Discriminant Power of Item)

วิธีการหาอำนาจในการจำแนกรายข้อ ทำโดย

1. รวมคะแนนทุกข้อคำถามของแต่ละคน
2. นำคะแนนรวมของแต่ละคนมาเรียงตามลำดับมากไปน้อย หรือน้อยไปมาก
3. แบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงร้อยละ 27 และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำร้อยละ 27
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ โดยการทดสอบ t-test ถ้าหากคะแนนข้อใดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าคำถามข้อนั้นมีอำนาจในการจำแนก

สูตรการคำนวณ คือ (37)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

- เมื่อ $\bar{X}_1$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 $\bar{X}_2$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 s_1^2 = ความแปรปรวนของการกระจายคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 s_2^2 = ความแปรปรวนของการกระจายคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 n_1 = จำนวนผู้ตอบที่เลือกมาจากกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 n_2 = จำนวนผู้ตอบที่เลือกมาจากกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

3. การทดสอบไคสแควร์ (Chi – square Test) (38), (39)

เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย 2 ปัจจัยที่แบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ กัน ถ้ามีปัจจัย A และปัจจัย B แบ่งออกได้เป็นหลายระดับ (r x c table) มีสูตรคำนวณ คือ (38)

X

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

- เมื่อ O_{ij} = ความถี่จากการสังเกตในเซลล์ (i, j)
 E_{ij} = ความถี่ที่เป็นจริงภายใต้ H_0 ในเซลล์ (i, j) = $R_i C_j / N$
 N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
 R_i = ผลรวมความถี่ของแถวที่ i
 C_j = ผลรวมความถี่ของสดมภ์ที่ j
d.f. = องศาความเป็นอิสระ (r-1) (c-1)
 r = จำนวนแถว (1, 2, ..., i)
 c = จำนวนสดมภ์ (1, 2, ..., j)

ปัจจัย A	ปัจจัย B				รวม
	1	2	...	j	
1	O_{11}	O_{12}	...	O_{1j}	R_1
2	O_{21}	O_{22}	...	O_{2j}	R_2
.	.	.	...	.	.
.	.	.	...	.	.
.	.	.	...	.	.
i	O_{i1}	O_{i2}	...	O_{ij}	R_i
รวม	C_1	C_2	...	C_j	N

ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้ Chi-square test (39)

1. ค่าความถี่คาดหวังในแต่ละเซลล์ต้องไม่น้อยกว่า 1
2. ค่าความถี่คาดหวังในแต่ละเซลล์มีค่าน้อยกว่า 5 ได้ไม่เกิน 20% ของเซลล์ทั้งหมด

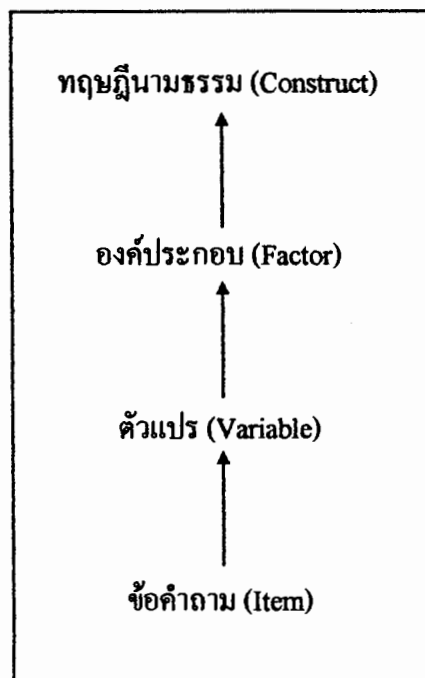
สรุปผลการใช้ Chi-square test

1. เป็นการทดสอบที่บอกให้ทราบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรหรือไม่
2. ไม่สามารถบอกทิศทาง (Direction) ของความสัมพันธ์
3. ไม่สามารถบอกระดับของความสัมพันธ์ (Strength of Association)
4. การพบว่ามีความสัมพันธ์ ไม่ได้หมายความว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผล

(Causation Association)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) (38), (40), (41), (42), (43), (44), (45), (46)

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมาก ที่ผู้ศึกษาต้องจัดรูปแบบให้ข้อมูลเหล่านั้นรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้สามารถอธิบายสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ได้อย่างเป็นระบบ โดยมีแผนภูมิของการวิเคราะห์ดังนี้ คือ

ลำดับชั้นข้างบนนี้ หมายความว่าหลายข้อความอธิบายตัวแปร 1 ตัว หลาย ๆ ตัวแปร อธิบายองค์ประกอบ 1 ตัว และองค์ประกอบหลาย ๆ ตัวจึงจะอธิบายนามธรรม 1 อย่าง

เมื่อได้องค์ประกอบแล้ว จะตั้งชื่อให้แก่องค์ประกอบนั้นโดยอาศัยธรรมชาติของตัวแปร ที่มาเข้ากลุ่มกัน และอาจนำเอาองค์ประกอบนี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น วิเคราะห์สมการถดถอย หรือ การจัดเข้าพวก (Classification and Discrimination)

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. เพื่อบรรยาย ค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อให้ได้สิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เหล่านี้ (Exploratory Factor Analysis)
2. เพื่อพิสูจน์ สนับสนุน ตรวจสอบสมมติฐาน หรือข้อค้นพบของผู้อื่น (Confirmatory Factor Analysis) นอกจากนี้ยังมีการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ประโยชน์ของวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ศึกษาแบบแผนการรวมกลุ่มของข้อมูลที่มีลักษณะร่วมกัน ทำให้ได้โครงสร้างของปริภูมิ (Domain) ที่ต้องการศึกษา

2. ลดจำนวนตัวแปร โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และแยกได้เป็นกลุ่มๆ ตามความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์บุคคลหรือจัดวัตถุให้เป็นประเภทต่างๆ
4. ช่วยในการพัฒนาการสร้างแบบวัดลักษณะต่างๆ ของบุคคลหรือปรากฏการณ์โดยใช้นักตามลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวประกอบมาเป็นมาตรฐาน
5. ใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของลักษณะต่างๆ ที่ค้นพบไว้แล้ว
6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของผู้อื่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างใหม่จากประชากรเดิม
7. ช่วยเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต่อไป เช่น ลดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันให้เหลือตัวประกอบที่เป็นอิสระต่อกัน และสร้างคะแนนองค์ประกอบ (Factor score) นำไปใช้เป็นตัวแปรในบางการวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์ถดถอย ซึ่งตามข้อตกลงจะไม่ใช่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมาก
8. โมเดลของการวิเคราะห์ตัวประกอบในพีชคณิตเชิงเส้นตรงสามารถนำไปใช้ในการสร้างทฤษฎีได้

ลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ระดับของตัวแปรที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ต้องมีระดับการวัดแบบช่วง (Interval scale) หรือเป็นตัวแปรประเภททวิ ที่มีค่าเป็น 0 หรือ 1 เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. องค์ประกอบร่วม (Common factor) ทุกตัวมีความสัมพันธ์ หรือ ไม่มีความสัมพันธ์กัน
2. ตัวแปรทั้งหมดถูกกระทบ โดยองค์ประกอบร่วมทั้งหมด
3. องค์ประกอบเฉพาะ (Unique factor) ไม่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
4. ตัวแปรทั้งหมดถูกกระทบ โดยองค์ประกอบเฉพาะตัวใดตัวหนึ่ง
5. องค์ประกอบร่วมไม่สัมพันธ์กับองค์ประกอบเฉพาะ

หลักการพื้นฐานของการวิเคราะห์

เป็นการค้นหาองค์ประกอบจากตัวแปร โดยการพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปร X_i จากสมการ (38)

$$\text{Var } X_i = 1 = \sigma_{ci}^2 + \sigma_w^2$$

หมายความว่าตัวแปร X ใด ๆ จะประกอบด้วยความแปรปรวนร่วม (Covariance) สองส่วนคือ ความแปรปรวนร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ เป็น Common variance คือ σ_{ii}^2 หรือเรียกว่าค่าความร่วมกัน (Communality) ของตัวแปร X_i และอีกส่วนคือความแปรปรวนของตัวเองคือ σ_{ii}^2 ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ถ้าเราทำการหมุนแกน จะเป็นการทำให้เกิดการเพิ่มความแปรปรวนของ Common variance แต่เป็นการลดความแปรปรวนของตัวเองทำให้ Common variance จะถูกแสดงออกมาเป็นองค์ประกอบ (Factor)

รูปแบบของสมการโดยทั่วไป (45)

$$X_i = A_{i1}F_1 + A_{i2}F_2 + \dots + A_{ik}F_k + U_i$$

โดยที่ F = องค์ประกอบร่วม (Common factor)

U = องค์ประกอบเฉพาะ (Unique factor)

A = ค่าคงที่ (Constant)

k = จำนวนองค์ประกอบ

ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. หาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation matrix) ของตัวแปรที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบได้ เมตริกสหสัมพันธ์ R ที่มีขนาด $n \times n$ และค่าในแนวทแยงเป็นค่าประมาณความร่วมกัน (Communality, h^2)

2. การสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) ซึ่งมีอยู่หลายวิธีคือ

2.1 วิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis หรือ PCA)

2.2 วิธีแกนหลัก (Principal Axis Factoring หรือ PAF)

2.3 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ปรับน้ำหนัก (Unweight least square)

2.4 วิธีกำลังสองน้อยที่สุดทั่วไป (Generalized least square)

2.5 วิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum likelihood)

2.6 วิธีแอลฟา (Alpha)

2.7 วิธีเงา (Image)

2.8 วิธีเซนทรอยด์ (Centroid)

ในการวิจัยนี้ใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด โดยมีหลักการดังนี้

-หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) หมายถึงน้ำหนักของตัวแปรนั้นบนองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ค่าที่ใช้คือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ

-คำนวณผลบวกกำลังสอง ของน้ำหนักองค์ประกอบในตัวแปรแต่ละตัวสำหรับทุก ๆ องค์ประกอบ ได้เป็นค่าความร่วมกัน (Communality) ซึ่งหมายถึงความแปรปรวนร่วมกันของตัวแปรหลายตัวบนองค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบ

-หาเมตริก B ที่มีขนาด $n \times n$ มาคูณข้างหน้าและข้างหลังเมตริก R โดยคำนวณกระบวนการนี้ซ้ำ ๆ เพื่อลดค่าผลรวมกำลังสองของเทอมนอกแนวทแยงลงจนใกล้ศูนย์เพื่อให้ได้เมตริกซไค แอวกอนนอล D (มีเฉพาะค่าในแนวทแยง) ขนาด $n \times n$ พร้อมเทอมแนวทแยงคือ ค่าไอเกน (Eigen value) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงว่าองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้มากน้อยเท่าใด และการพิจารณาจำนวนองค์ประกอบที่สกัดได้จะดูจากจำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 ขึ้นไปเนื่องจากถือว่าองค์ประกอบควรจะสามารถอธิบายความแปรปรวนได้มากกว่าความแปรปรวนของตัวแปรแต่ละตัวซึ่งมีค่าเท่ากับ 1

3. การหมุนแกนองค์ประกอบที่สกัดได้ (Factor Rotation) เพื่อให้แปลความหมายขององค์ประกอบได้ง่ายขึ้น โดยจะมีการรวมตัวแปรที่เหมาะสมไปเป็นกลุ่มเดียวกันในแต่ละองค์ประกอบโดยใช้หลักการลดค่าความแปรปรวนของตัวแปร และในขณะเดียวกันจะเพิ่มความแปรปรวนร่วมกัน (Common variance) ของตัวแปรบนองค์ประกอบร่วม (Common factor) ทำให้แสดงออกมาเป็นองค์ประกอบที่มีสมาชิกชัดเจน การหมุนแกนทำได้ 2 วิธี คือ

1. การหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากซึ่งกันและกัน เรียกว่าการหมุนแกนแบบออร์ทอกอนอล (Orthogonal Rotation) จะได้องค์ประกอบเป็นอิสระต่อกัน

2. การหมุนแกนองค์ประกอบไม่ตั้งฉากกัน เรียกว่าการหมุนแกนแบบเออบลิค (Oblique Rotation) หรือองค์ประกอบสัมพันธ์กัน

การหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากซึ่งกันและกัน จะได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระที่มีลักษณะดังนี้

1. ผลคูณภายในของน้ำหนักองค์ประกอบเป็นศูนย์
2. เมตริกสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบเป็น Identity matrix
3. ผลคูณภายในเมตริกองค์ประกอบที่หมุนแกนแล้วจะเท่ากับก่อนหมุน
4. ค่าความร่วมกันของตัวแปรในเมตริกองค์ประกอบที่หมุนแกนแล้วจะเท่ากับก่อนหมุน
5. น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรมีค่าเท่ากับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

วิธีหมุนแกนแบบอโรทอนอล มีหลายวิธีดังนี้คือ

1. Varimax เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด หลักการคือ พยายามลดตัวแปรที่มีน้ำหนักมากบนแต่ละองค์ประกอบให้เหลือน้อยที่สุด และให้ค่าความแปรปรวนร่วมกันสูงที่สุด ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้ตีความหมายขององค์ประกอบได้ง่ายขึ้น
2. Quartimax ต้องการให้มีจำนวนองค์ประกอบน้อยที่สุด ทำให้ตัวแปรมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงถึงกลางอยู่เป็นสมาชิกองค์ประกอบเดียวกันยากแก่การตีความ
3. Equimax เป็นการผสมระหว่าง Varimax ที่ลดตัวแปรทำให้องค์ประกอบมีความหมายชัดเจนกับ Quartimax ที่เน้นการลดจำนวนองค์ประกอบ

การหมุนแกนองค์ประกอบไม่ตั้งฉากกัน ซึ่งจะทำให้องค์ประกอบที่ได้มีความสัมพันธ์กันและมีลักษณะดังนี้

1. องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน
2. ค่าความร่วมกันของตัวแปรแต่ละตัว ไม่สามารถคำนวณได้จากน้ำหนักองค์ประกอบโดยตรง เพราะต้องอาศัยแกนอ้างอิง (Referenced Axes)
3. ผลการหมุนแกนองค์ประกอบแบบออบลิค ได้เมตริกเพิ่มขึ้นอีก 3 เมตริกคือ
  - 3.1 เมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ
  - 3.2 เมตริกโครงสร้าง (Structure Matrix) หรือเมตริกที่บอกน้ำหนักของตัวแปรบนแกนอ้างอิงองค์ประกอบ
  - 3.3 เมตริกแบบแผน (Pattern Matrix) หรือเมตริกที่บอกน้ำหนักของตัวแปรบนแกนอ้างอิงองค์ประกอบ (Factor Loading)
4. น้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรบนแกนอ้างอิงองค์ประกอบมีค่าต่างกัน แต่มีลำดับที่เหมือนกัน
5. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอาจเกิน 1.0 ได้

วิธีหมุนแกนแบบออบลิค มีหลายวิธีคือ 1.Obtimax 2.Quartimin 3.Covarimin 4.Biquartimin 5.Maxplane 6.Promax 7.Oblimin

4. การหาคะแนนองค์ประกอบ (Factor score) ซึ่งเป็นค่าที่เกิดจากการนำค่า Factor score coefficient ของตัวแปรคูณกับค่ามาตรฐานของตัวแปรนั้น และนำไปใช้เป็นค่าตัวแปรใหม่ในการวิเคราะห์ หรือศึกษาต่อไป มีวิธีคำนวณคือ(45)

$$F_{jk} = \sum_{i=1}^p W_{ji} X_{ik}$$

โดย F_{jk} = คะแนนองค์ประกอบขององค์ประกอบที่ j และตัวอย่างที่ k

W_{ji} = สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor score coefficient) ขององค์ประกอบที่ j และตัวแปรที่ i

X_{ik} = ค่ามาตรฐานของตัวแปรที่ i และตัวอย่างคนที่ k

5. การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) (38)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุ เป็นการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปริมาณ (Interval-ratio scale) 2 ประเภทคือ ตัวแปรตาม (Dependent random variable, Y) 1 ตัวแปร และตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ (Independent fixed variables, $X_1, X_2, \dots, X_{p-1}$) มากกว่า 1 ตัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต้นหรือไม่ สามารถนำสมการถดถอยไปใช้ในการทำนายได้ขนาดไหน

แบบจำลอง (model) ในการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยพหุ

การวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยพหุ ต้องมีการกำหนดรูปแบบฟังก์ชันแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในลักษณะของรูปเชิงเส้น (Linear) หรือรูปที่สามารถแสดงเป็นเชิงเส้นได้ (Intrinsically Linear) ลักษณะของแบบจำลองเชิงเส้นตรง (Straight-line mode) สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

Multiple Linear Regression Equation

สมการถดถอยประชากร : $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_{i1} + \beta_2 X_{i2} + \dots + \beta_{p-1} X_{i,p-1} + \epsilon_i \quad (i = 1, 2, \dots, n)$

สมการถดถอยตัวอย่าง : $Y_i = b_0 + b_1 X_{i1} + b_2 X_{i2} + \dots + b_{p-1} X_{i,p-1}$

กำหนดให้ Y_i = ตัวแปรตาม (dependent variable)

X_{ij} = ตัวแปรต้น (independent variable) ; $i = 1, 2, \dots, n$; $j = 1, 2, \dots, p-1$

β_0 = ระยะที่สมการตัดแกน Y ห่างจากจุด origin (Y - intercept, constant)

β_{p-1} = ค่าที่ Y เปลี่ยนแปลงไปเมื่อ $X_{i,p-1}$ เปลี่ยนไป 1 หน่วย (slope, regression coefficient)

ϵ_i = ค่าข้อผิดพลาดที่เกิดจากการสร้างสมการ (residual)

Y_i = ค่าประมาณของ Y_i

b_0 = ค่าประมาณของ β_0

b_{p-1} = ค่าประมาณของ β_{p-1}

ข้อตกลงสำหรับแบบจำลองเชิงเส้น (Assumption)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบจำลองเชิงเส้นตรง (straight-line model) มีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญดังนี้

ข้อตกลงที่ 1 ตัวแปรตาม (y) มีลักษณะเป็นตัวแปรสุ่ม (random variable) และมีการแจกแจงแบบปกติ (normal distribution)

ข้อตกลงที่ 2 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามสำหรับทุกๆ ค่าของผลรวมของตัวแปรอิสระทั้งหมด จะมีความสัมพันธ์กันแบบเชิงเส้นตรง

ข้อตกลงที่ 3 ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน

หลักการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือเป็นอิสระต่อกัน ทำให้สามารถอ่านค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์และทิศทางของตัวแปรอิสระนั้นกับตัวแปรตามได้ ถ้าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เราเรียกกรณีนี้ว่า Multicollinearity ทำให้ไม่อธิบายระดับและทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ และมีผลให้เกิดกรณีต่อไปนี้คือ

1. การเพิ่มหรือลดตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการถดถอย จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก
2. ค่าผลรวมยกกำลังสอง (extra sum of square ; SSR) ที่เกิดขึ้นจากการใส่หรือลดตัวแปรอิสระในสมการจะแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระที่ใส่เข้าไปก่อนหน้านั้นในแบบจำลอง
3. ค่า β ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว อาจไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งๆ ที่ค่าสถิติ (F) ที่ทดสอบรวมของตัวแปรอิสระทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. มีค่า simple correlation ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่สูง ($r_{x_1 x_2}$)
5. ค่า β ของตัวแปรอิสระที่สำคัญมีค่า Confidence interval (CI) กว้างมาก
6. ค่า Standard error (SE) ของตัวแปรอิสระที่สำคัญมีค่าสูงมาก

ข้อตกลงที่ 4 ค่าความแปรปรวน variance ของตัวแปรตามสำหรับทุกๆ ค่าของตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่แตกต่างกัน (Homoscedasticity)

ข้อตกลงที่ 5 ข้อตกลงนี้เป็นข้อตกลงเพิ่มเติมเกี่ยวกับ คุณสมบัติของค่าความคลาดเคลื่อน (residual) ในสมการถดถอย ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับข้อตกลงทั้ง 4 ข้อที่กล่าวมาแล้ว

โดยปกติค่าความคลาดเคลื่อนในสมการถดถอยต้องมีลักษณะต่อไปนี้

1. ในการกระจายแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนเท่ากับ

$$\varepsilon_i \sim n(0, \sigma_\varepsilon^2)$$

2. ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

$$E(\varepsilon_i : \varepsilon_j) = 0; i \neq j$$

3. ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆ ในแบบจำลองด้วย

$$E(\varepsilon_i : X_{1...k}) = 0$$

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นางสาว พงณา ทรัพย์สกุลเจริญ

วัน เดือน ปีเกิด

22 มิถุนายน 2516

สถานที่เกิด

จังหวัดระยอง

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตรบัณฑิต (สถิติ)

มหาวิทยาลัยบูรพา, พ.ศ. 2534-2537

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ชีวสถิติ)

มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2538-2541

ทุนวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการ

กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวง

ศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2540